

Raport ewaluacyjny z działalności Słowińskiej Grupy Rybackiej za 2021r.

2022-02-28

Słowińska Grupa Rybacka

Spis treści

I. Metodologia badań.....	2
II. Monitoring wdrażania LSR.....	5
1. Nabory wniosków o dofinansowanie.....	5
2. Realizacja budżetu przeznaczonego na wdrażanie LSR	8
3. Wdrażanie projektów.....	8
III Monitoring funkcjonowania LGD	10
1. Monitoring działań komunikacyjnych	10
2. Monitoring działań doradczych i wspierających	18
3. Monitoring funkcjonowania struktur SGR.....	21
IV Ewaluacja wdrażania LSR.....	23
1. Ocena systemu wdrażania LSR	23
2. Ocena wpływu projektów na obszar i mieszkańców	32
V Ewaluacja funkcjonowania SGR.....	33
1. Ocena skuteczności działań komunikacyjnych	33
2. Ocena jakości wewnętrznych i zewnętrznych relacji partnerstwa.....	36
VI Rekomendacje	38

I. Metodologia badań

1) Cele główne i cele szczegółowe badań

Ewaluacja prowadzona jest w dwóch aspektach działalności Słowińskiej Grupy Rybackiej (dalej: SGR):

- wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju SGR (dalej: LSR) oraz
- funkcjonowania SGR.

a) Wdrażanie LSR

W ramach LSR mieszczą się 3 cele główne, na które składają się cele szczegółowe i przedsięwzięcia realizowane w wykorzystaniem przyznanym SGR środkom z Programu Operacyjnego „Rybacko i Morze” 2014-2020 oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. W 2021r. realizowano je wszystkie.

Tabela: Cele i przedsięwzięcia LSR realizowane w 2021r.

Cel ogólny	Cel szczegółowy	Przedsięwzięcie
1. Atrakcyjne miejsce zamieszkania i pobytu	1.2. Zachowanie dziedzictwa i kształtowanie tożsamości lokalnej	1.2.2. Promowanie i zachowanie rybackiego charakteru obszaru
	1.3. Rozwój infrastruktury społecznej oraz kompleksowe zagospodarowanie przestrzeni publicznej	1.3.1. Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej, zwłaszcza służącej integracji i edukacji lokalnej społeczności
	2.1. Tworzenie i rozwój działalności, w szczególności opartych o zasoby, kulturę i specyfikę obszaru	2.1.1. Podejmowanie działalności gospodarczej w zakresie usług dla lokalnej społeczności 2.1.2. Rozwijanie działalności gospodarczej na obszarze
	2.2. Zachowanie stanu środowiska naturalnego	2.2.1. Zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych obszaru oraz przywracanie stanu zniszczonych lub ochrona zagrożonych degradacją elementów środowiska
2. Efektywne zarządzanie zasobami i rozwój gospodarczy	2.3. Zwiększenie atrakcyjności i różnorodności turystycznej obszaru	2.3.1. Tworzenie, rozwój i wyposażenie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej historycznej lub terytorialnie związanych z działalnością rybacką
		2.3.2. Rozwój kompleksowej oferty turystycznej
		2.3.3. Podejmowanie działalności gospodarczej w zakresie turystyki, z wykorzystaniem kulturowych i przyrodniczych zasobów lokalnych
		2.3.4. Podejmowanie lub rozwój działalności gospodarczej związanej z wodnym potencjałem obszaru
3. Rozwój zrównoważonego rybactwa i wykorzystanie jego potencjału	3.1. Wykorzystanie rybackiego potencjału obszaru	3.1.1. Dywersyfikacja źródeł dochodów osób związanych z sektorem rybactwa
	3.2. Zachowanie sektora rybackiego	3.2.1. Rozwijanie łańcuchów dostaw produktów sektora rybackiego

Źródło: opracowanie własne na podst. LSR SGR 2014-2020.

Badania mają służyć określeniu stopnia realizacji przyporządkowanym celom i przedsięwzięciom wskaźników rezultatu i produktu.

b) Funkcjonowanie SGR

Cel główny Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2014-2020, do którego odnosi się funkcjonowanie SGR to: **Atrakcyjne miejsce zamieszkania i pobytu**. Jest on realizowany przez cel szczegółowy: **1.4. Wzmacnianie trójsektorowej współpracy w ramach partnerstwa lokalnego**, a ten poprzez przedsięwzięcie: **1.4.1. Koszty bieżące, animacja**, które polega na wspieraniu lokalnej społeczności w ubieganiu się o środki unijne przyznawane za pośrednictwem SGR oraz w jej rozwoju społecznym, kulturowym i gospodarczym. W ramach przedsięwzięcia prowadzone są działania:

- komunikacyjne,
- doradcze i wspierające,
- związane z funkcjonowaniem struktur SGR (organy i Biuro SGR).

Celem badań jest ustalenie, w jakim stopniu wykonywanie ww. działań w ramach przedsięwzięcia 1.4.1. realizuje wymieniony cel szczegółowy LSR SGR oraz jaki jest ich udział w realizacji pozostałych celów i przedsięwzięć – bezpośrednio związanych z realizacją projektów dotacyjnych (wdrażaniem LSR).

2) Zakres przedmiotowy badań, techniki badawcze oraz źródła danych

Tabela: Zakres, techniki badawcze oraz źródła danych

Zakres badań	Techniki	Źródła danych
Realizacja budżetu przeznaczanego na wdrażanie LSR	– Analiza dokumentów	– Dokumentacja związana z przeprowadzonymi naborami wniosków, w tym listy operacji wybranych i niewybranych do dofinansowania oraz karty oceny operacji, – Dane Instytucji Pośredniczącej w zakresie umów o dofinansowanie wnioskodawców
Realizacja wskaźników produktu określonych w LSR	– Analiza dokumentów	– Dokumentacja związana z przeprowadzonymi naborami wniosków, w tym listy operacji wybranych i niewybranych do dofinansowania oraz karty oceny operacji, – Dane Instytucji Pośredniczącej w zakresie umów o dofinansowanie wnioskodawców
Wdrażanie projektów	– Analiza dokumentów	– Dokumentacja związana z przeprowadzonymi naborami wniosków, w tym listy operacji wybranych i niewybranych do dofinansowania oraz karty oceny operacji, – Dane Instytucji Pośredniczącej w zakresie umów o dofinansowanie wnioskodawców oraz wdrażania przez nich projektów
Działania komunikacyjne	– analiza dokumentów – ankietowanie – warsztaty refleksyjne	– Lista działań komunikacyjnych i środków przekazu – Ankieta anonimowa na grupie reprezentatywnej dla obszaru działania SGR sprawdzająca rzeczywistą znajomość SGR oraz LSR – Ankieta ewaluacyjna ze szkoleń – Dokumentacja kampanii informacyjnej, promocyjnej SGR
Działania doradcze i wspierające		– Lista działań szkoleniowych i doradczych – Ankieta anonimowa na grupie reprezentatywnej dla obszaru działania SGR sprawdzająca rzeczywistą znajomość SGR oraz LSR – Ankieta ewaluacyjna ze szkoleń – Kwestionariusz satysfakcji z doradztwa – Dokumentacja kampanii informacyjnej, promocyjnej SGR – Protokoły z warsztatów ewaluacyjnych

**Funkcjonowanie
struktur SGR**

- analiza dokumentów
- warsztaty refleksyjne
- Dokumentacja ze szkoleń i spotkań ewaluacyjnych organów i Biura SGR
- Dokumentacja z posiedzeń organów SGR
- Protokoły z warsztatów ewaluacyjnych

Źródło: opracowanie własne na podst. LSR SGR 2014-2020.

3) Dane na temat badań ankietowych i sondażowych

Charakterystyka badań znajduje się w poniższej tabeli.

Tabela: Informacje na temat badań własnych SGR

Wykorzystane narzędzia oraz ich zakres przedmiotowy	Czas prowadzenia badań	Rodzaj odbiorców	Liczba uczestników
Ankieta sprawdzająca dopasowanie do potrzeb i skuteczność działań komunikacyjnych oraz znajomość SGR i Lokalnej Strategii Rozwoju	styczeń 2022r.	Lokalna społeczność	34
Ankieta do badania satysfakcji z doradztwa prowadzonego przez pracowników SGR*	2021r.	Osoby korzystające z doradztwa	122
Ankieta ewaluacyjna do badania satysfakcji ze szkoleń prowadzonych przez pracowników SGR oraz źródeł informacji o szkoleniach*	2021r.	Uczestnicy szkoleń	100
Warsztaty refleksyjne	Styczeń – luty 2021r.	Członkowie organów SGR, pracownicy Biura SGR	16

Źródło: dane własne SGR.

II. Monitoring wdrażania LSR

1. Nabory wniosków o dofinansowanie

W 2021 roku odbyło się 12 naborów wniosków ocenionych do początku roku 2022r. na łączną kwotę wnioskowaną kwotę 10 413 769,90 zł. Rada i wyłonione z jej składu komisje oceniły łącznie 64 wnioski. 43 z nich zostało wybranych do dofinansowania i zmieściło się w limicie środków przeznaczonych na dany konkurs.

Szczegółowe dane nt. naborów wniosków przedstawia poniższa tabela.

Informacje nt. naborów wniosków o dofinansowanie w 2021r.

Program	Nr naboru	Zakres naboru	Alokacja	Liczba złożonych wniosków	Wnioskowana kwota dofinansowania	Liczba wybranych wniosków mieszczących się w liście środków	Kwota dofinansowania wniosków wybranych do dofinansowania i mieszczących się w liście środków	Wykorzystanie alokacji (%)
RYBY	14/2021/R	2.3.4. Podejmowanie lub rozwój działalności gospodarczej związanej z wodnym potencjałem obszaru	303 169,40	2	224 499,00	2	224 499,00	74,05
	15/2021/R	3.2.1. Rozwijanie łańcuchów dostaw produktów sektora rybackiego	474 212,04	3	406 949,23	3	406 949,23	85,82
RYBY	16/2021/R	3.1.1. Dywersyfikacja źródeł dochodów osób związanych z sektorem rybactwa	523 851,12	7	613 639,00	5	513 639,00	98,05
	17/2021/R	2.3.1. Tworzenie, rozwój i wyposażenie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej historycznie lub terytorialnie związanych z działalnością rybacką	273 534,92	6	1 043 994,87	1	235 450,00	86,08
RYBY	18/2021/R	1.2.1. Zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych obszaru oraz przywracanie stanu zniszczonych lub ochrona zagrożonych degradacją elementów środowiska	118 141,43	4	287 866,00	2	95 200,00	80,58
	19/2021/R	1.2.2. Promowanie i zachowanie rybackiego charakteru obszaru	163 120,80	5	149 170,40	5	149 170,40	91,45
PROW	11/2021	1.3.1. Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury kulturalnej	1 310 564,72	7	1 273 083,00	7	1 273 083,00	97,14

PROW	12/2021	i rekreacyjnej, zwłaszcza służącej integracji i edukacji lokalnej społeczności	200 000,00	1	200 000,00	200 000,00	100,00
	13/2021	2.3.2. Rozwój kompleksowej oferty turystycznej	400 351,36	10	1 388 840,91	284 302,03	71,01
PROW	14/2021	2.1.2. Rozwijanie działalności gospodarczej na obszarze	128 836,68	3	180 000,00	120 000	93,14
	20/2021/R*	2.3.3. Podejmowanie działalności gospodarczej w zakresie turystyki, z wykorzystaniem kulturowych i przyrodniczych zasobów lokalnych	2 735 153,13	11	3 417 485,10	2 593 662,10	94,83
RYBY	21/2021/R*	3.1.1. Dywersyfikacja źródeł dochodów osób związanych z sektorem rybactwa	1 200 000,00	5	1 228 242,39	1 200 000,00	100,00
			7 830 935,60	64,00	10 413 769,90	7 295 954,76	93,17
razem					43,00		

*Weryfikacja naborów zakończona w 2022r.

**Obniżona kwota wsparcia dla pierwszej operacji, która znalazła się poza limitem środków.

2. Realizacja budżetu przeznaczanego na wdrażanie LSR

Na potrzeby ewaluacji podano dane dotyczące wykorzystania budżetu zarówno w odniesieniu do operacji zakontraktowanych, jak i rozliczonych – pod uwagę nie są brane operacje wybrane, na realizację których nie podpisano umów o dofinansowanie.

Poniższa tabela przedstawia dane na temat realizacji budżetu z przedsięwzięć, na które realizowano lub oceniano konkursy w 2021r.

Tabela: Realizacja budżetu LSR w odniesieniu do przedsięwzięć, na które realizowano lub oceniano konkursy w 2021r. (stan na 28.02.2022r.)

Przedsięwzięcie	Realizacja na podstawie podpisanych umów	Realizacja na podstawie wypłaconych środków	Stopień realizacji na podstawie podpisanych umów (%)
2.3.4. Podejmowanie lub rozwój działalności gospodarczej związanej z wodnym potencjałem obszaru	1 031 719,09	341 534,00	82,15
3.2.1. Rozwijanie łańcuchów dostaw produktów sektora rybackiego	894 223,80	355 838,95	61,07
3.1.1. Dywersyfikacja źródeł dochodów osób związanych z sektorem rybactwa	4 939 437,26	3 154 829,98	81,22
2.3.1. Tworzenie, rozwój i wyposażenie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej historycznie lub terytorialnie związanych z działalnością rybacką	2 258 886,94	299 881,37	83,66
2.2.1. Zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych oraz przywracanie stanu zniszczonych lub ochrona zagrożonych degradacją elementów środowiska	350 960,61	83 595,00	58,49
1.2.2. Promowanie i zachowanie rybackiego charakteru obszaru	311 196,53	42 004,88	81,93
1.3.1. Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej, zwłaszcza służącej integracji i edukacji lokalnej społeczności	2 147 061,26	1 852 505,23	48,13
2.3.2. Rozwój kompleksowej oferty turystycznej	200 000,00	0,00	100,00
2.1.2. Rozwijanie działalności gospodarczej na obszarze	3 041 591,02	1 834 387,45	92,82
2.3.3. Podejmowanie działalności gospodarczej w zakresie turystyki, z wykorzystaniem kulturowych i przyrodniczych zasobów lokalnych	840 000,00	480 000,00	85,33

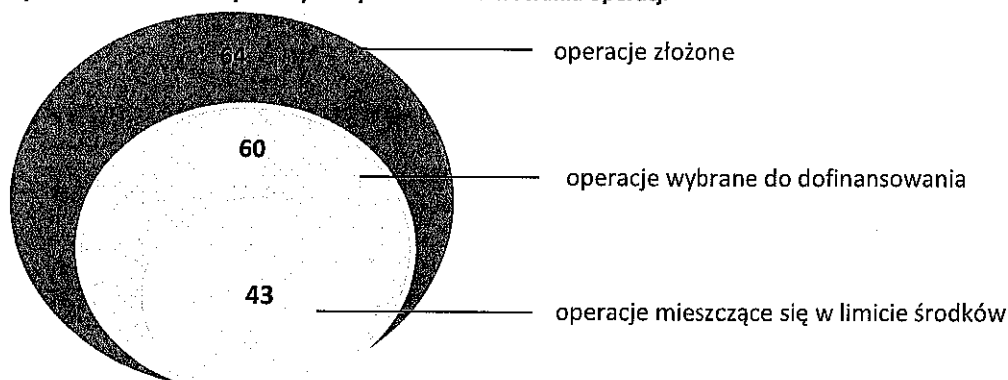
3. Wdrażanie projektów

a) Wdrażanie projektów

- Etap realizacji naborów i wyboru do dofinansowania operacji

Na etapie realizacji i rozliczania operacji w Harmonogramie naborów wprowadzono zmiany polegające na przesunięciach środków, co miało związek z kwotami pozostałymi z poprzednich naborów oraz ze zmianami kursu euro, a w ramach PROW – z premią na realizację operacji. Zabieg ten miał na celu nie tylko weryfikację oceny, ale pozwolił na szybsze wydatkowanie środków.

Rysunek: Liczba złożonych i wybranych do dofinansowania operacji

Źródło: dane własne SGR.

Nie wystąpiły problemy z zachowaniem terminowości zdawania dokumentacji konkursowej do IP, pojawiły się drobne uchybienia w dokumentacji wymagające złożenia uzupełnień. Ponadto w ramach naborów wpłynęły 3 protesty, których rozpatrzenie przebiegło zgodnie z procedurami SGR. Przy żadnym nie stwierdzono podstaw do zmiany decyzji Rady, co zostało zaakceptowane przez Urząd Marszałkowski.

– Etap kontraktacji środków i rozliczenia operacji

W 2021r. podpisano łącznie 64 umowy, w tym 35 w ramach PROW i 29 w ramach PO RYBY.

Jednocześnie zgodnie z informacjami IP do końca 2021r. dla 28 operacji dokonano płatności końcowej (16 operacji w ramach PROW i 12 operacje w ramach PO RYBY).

b) Problemy napotymane w procesie realizacji projektów

W 2021r. wnioskodawcy wycofywali się z realizacji operacji, co dotyczyło zarówno PROW, jak i PO RYBY. Powodem był przeważnie wysoki wzrost cen oraz niedostępność towarów/usług spowodowane COVID-19. Zwolnione środki zostały włączone do naborów organizowanych w 2022r.

III Monitoring funkcjonowania LGD

1. Monitoring działań komunikacyjnych

a) Cel i zakres działań komunikacyjnych SGR

Celem głównym prowadzenia działań komunikacyjnych przez SGR jest: **Wzrost zaangażowania społeczności lokalnej w rozwój obszaru**, który ma zostać osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

- A. Zbudowanie wizerunku SGR jako znanej, skutecznej i godnej zaufania instytucji wspierającej rozwój obszaru.
- B. Podniesienie poziomu wiedzy interesariuszy na temat możliwości rozwoju, zmian, budowania nowych aktywności i wykorzystania szans wynikających z LSR.
- C. Zbudowanie zainteresowania ofertą SGR i zachęcenie do udziału w proponowanych projektach, ze szczególnym uwzględnieniem grup zmarginalizowanych i defaworyzowanych.

W ramach ww. celów, w oparciu o *Plan Komunikacji* w 2020r. realizowano: kampanie - informacyjną, promocyjną i wizerunkową, platformę informacyjną, badania, udział w wydarzeniach organizowanych na terenie SGR oraz dystrybucję gadżetów SGR.

Tabela: Charakterystyka działań komunikacyjnych SGR w 2020r.

Działanie komunikacyjne	Środki przekazu
Kampania informacyjna	– Sonda określająca preferencje nt. kanałów przekazywania informacji – Artykuły w prasie lokalnej – Publikacje w radiu i TV regionalnych – Komunikaty w organizacjach rybackich – Prezentacje w ramach współuczestnictwa w wydarzeniach w regionie – Dedykowane podstrony własnej witryny www – Komunikaty na witrynach gmin i ich jednostek – Artykuły na portalach internetowych – Newsletter SGR – Spotkania bezpośrednie, konsultacje, szkolenia – Komunikaty w organizacjach rybackich
Kampania promocyjna	– Działania promocyjne w regionalnych portalach internetowych – Dedykowane podstrony własnej witryny www – E-mailing do osób zapisanych w bazie kontaktów SGR – Newsletter SGR – Spotkania bezpośrednie, konsultacje, szkolenia – Walne Zebrania Członków
Platforma informacyjna	– Spotkania i prezentacje poza siedzibą – Konsultacje – Poszerzenie bazy kontaktowej potencjalnych wnioskodawców – Newsletter SGR – Obsługa e-mailowej skrzynki kontaktowej – Ankieta anonimowa na grupie reprezentatywnej dla obszaru działania SGR, sprawdzająca rzeczywistą znajomość SGR oraz LSR
Badania ankietowe	– Kwestionariusz satysfakcji z udzielonego doradztwa dla osób starających się o środki i rozliczających operacje – Ankieta ewaluacyjna z prowadzonych szkoleń i spotkań – Sonda nt. preferowanych kanałów przekazu informacji

Wydarzenia, eventy, happeningi	Współudział w wydarzeniach organizowanych przez JST z obszaru SGR oraz innych animatorów
Gadżety	Karty promocyjne i mapy Słowińskiego Szlaku Rybackiego

Źródło: Lokalna Strategia Rozwoju SGR na lata 2014-2020.

b) Dane dotyczące działań komunikacyjnych podejmowanych w 2020r.

Słowińska Grupa Rybacka prowadziła działania komunikacyjne zawarte w Planie Komunikacji LSR oraz powstały w oparciu o niego Harmonogram realizacji Planu Komunikacji zawierający zestawienie środków przekazu, corocznie zatwierdzany przez Samorząd Województwa Pomorskiego oraz w Planie Działania LSR, który obejmuje wskaźniki Lokalnej Strategii Rozwoju.

Tabela: Zestawienie środków przekazu wykorzystanych w 2020r.

	Opis działania	Liczba planowanych działań (wskaźnik produktu)	Realizacja wskaźnika produktu	Stopień realizacji zakładanego wskaźnika
	WYKORZYSTANIE MEDIÓW (kampania informacyjna, promocyjna, platforma informacyjna)			
Newsletter SGR	elektroniczny kwartalnik informujący o działaniach podejmowanych przez SGR nieodpłatne, na bazie przygotowanych materiałów prasowych, prezentujące problematykę LSR, wskazujące możliwości w nowym okresie programowania	Wysłane newslettery - 4	4	100%
Artykuły w prasie lokalnej, Internecie, radiu i TV	artykuły tematyczne, lokowane w serwisach internetowych z wyłączeniem stron www JST i ich jednostek nieodpłatne audycje, rozmowy, wywiady, prezentacje, animowane na bazie przygotowanych materiałów prasowych, prezentujące problematykę LSR, wskazujące możliwości w nowym okresie programowania	Wysłane artykuły - 4	4	100%
Komunikaty na witrynach JST i ich jednostek z obszaru SGR	komunikaty i informacje umieszczane na witrynach JST i ich jednostek z obszaru SGR, odnoszących się do prowadzonych działań	Wysłane komunikaty - 1	2	200%
Komunikaty w organizacjach rybackich	Komunikaty i informacje wysyłane do organizacji rybackich działających na obszarze SGR, związane z planowanymi naborami	Udostępnione komunikaty - 1	1	100%
Komunikaty nadawane przez pasmo morskie VHS	Komunikaty i informacje nadawane przez pasmo morskie dostępne dla rybaków przebywających na kutrach (w przypadku ogłoszenia naborów w ramach dywersyfikacji)	Nadane komunikaty - 1	1	100%
Dedykowane podstrony własnej witryny internetowej	Stworzenie zakładki na stronie www.sgr.org.pl poświęconej aktualnemu okresowi programowania: <i>Dotacje</i> * informacje umieszczane były również w zakładce <i>Aktualności</i> oraz na portalu Facebook	Liczba zakładek - 1	1	100%*
Skrzynka kontaktowa: biuro@sgr.org.pl	Bieżąca obsługa specjalnej skrzynki do kontaktów dwukierunkowych z osobami zainteresowanymi	Liczba wysłanych informacji zbiorczych -1	1	100%

Rozbudowa bazy kontaktów	Rozbudowa istniejącej bazy kontaktów o nowe adresy, e-maile, telefony w oparciu o listy obecności na spotkaniach, konsultacjach, prezentacjach	Liczba rozbudowanych baz kontaktów - 1	1	100%
IMPREZY I INNE WYDARZENIA				
Współudział w imprezach, eventach, wydarzeniach organizowanych przez animatorów JST z obszaru SGR oraz innych	Organizacja lub udział w różnych wydarzeniach na obszarze SGR w celu informowania o jej działaniach	liczba imprez/wydarzeń zorganizowanych przez LGD lub w których LGD brała udział - 1	1	100%
Prezentacje w ramach współuczestnictwa w wydarzeniach w regionie	Prezentacje mające przybliżyć działania SGR i zachęcić do współpracy z Grupą lub skorzystania z jej oferty	liczba przygotowanych prezentacji - 1	1	100%
PROWADZENIE BADAŃ				
Kwestionariusz satysfakcji	Kwestionariusz wypełniany przez osoby korzystające z konsultacji, badające poziom zadowolenia z udzielonego wsparcia	Liczba wydanych kwestionariuszy - 30	130	433,33%
Ankieta ewaluacyjna ze spotkań merytorycznych**	Ankieta wypełniana przez uczestników spotkań informacyjno-szkoleniowych, badająca poziom zadowolenia z udzielonego wsparcia**	Liczba wydanych ankiet – nd.	10 417	nd.
**Ankieta nie została ujęta w <i>Planie Komunikacji</i> , ale w celach i wskaźnikach LSR, jako: liczba osób zadowolonych ze spotkań przeprowadzonych przez LGD; na potrzeby zestawienia podano liczbę indywidualnych odwiedzin strony (ankieta była dostępna online)				
Ankieta anonimowa***	Ankieta przeprowadzana na grupie reprezentatywnej dla obszaru działania SGR, sprawdzająca rzeczywistą znajomość SGR oraz LSR	Liczba wydanych ankiet – 40	10 417	26042,50%
***Ze względu na prowadzenie ankiet drogą online podano liczbę indywidualnych odwiedzin strony w 2021r.				
Internetowa platforma komunikacyjna (w tym sonda badająca preferowane źródła informacji)***	Badania prowadzone za pośrednictwem platformy internetowej dotyczące komunikacji i innych zagadnień związanych z SGR	Liczba ogłoszonych badań - 3	7	233,33%
WYDAWNICTWA, GADŻETY (kampania informacyjna, platforma inf.)				
Karty promocyjne Słowińskiego Szlaku Rybackiego	Karty promujące podmioty związane z dziedzictwem i charakterem obszaru rozmieszczone w różnych punktach obszaru	liczba egzemplarzy kart – 30 000	30 000	100%
Plenerowa wystawa „dobrych praktyk”	Wystawa przedstawiająca na 8 planszach zrealizowane w okresie 2014-2020 projekty dofinansowane w ramach LSR SGR oraz dane SGR	Liczba plansz -8	8	100%

Źródło: dane własne SGR.

W 2021r. kontynuowano prowadzenie szkoleń drogą zdalną, co było dużym ułatwieniem zwłaszcza dla zainteresowanych. Powtórzono również badania w formie online stopnia zadowolenia ze szkoleń (wyłącznie za pośrednictwem platformy internetowej) i doradztwa (wypełniano zarówno kwestionariusze, jak i prowadzono badanie

internetowe). Ponadto, ze względu na złagodzenie obostrzeń, powrócono do wydawania kart promocyjnych Słowińskiego Szlaku Rybackiego.

W odniesieniu do liczby wydanych kwestionariuszy satysfakcji, ankiet ze szkoleń i ankiet ewaluacyjnych przyjęto liczbę indywidualnych użytkowników strony SGR w 2021r. – 10 417.

c) **Kryterium w zakresie monitoringu:** Zainteresowanie mieszkańców działaniami komunikacyjnymi prowadzonymi przez SGR - stopień i charakter zainteresowania mieszkańców działaniami komunikacyjnymi, w tym ich biernymi i aktywnymi aspektami zachowań w odpowiedzi na prowadzone działania.

Informacje nt. liczby uczestników działań, których można podzielić na aktywnych i biernych oraz odpowiadające im wskaźniki rezultatu w Planie Komunikacji i Planie Działania LSR przedstawia poniższa tabela.

Tabela: Odbiorcy działań komunikacyjnych SGR

Środek przekazu	Wskaźnik rezultatu	Liczba aktywnych odbiorców, liczba opublikowanych materiałów (wskaźnik rezultatu)	Stopień realizacji zakładanego wskaźnika	Liczba biernych odbiorców
Newsletter SGR	Liczba odbiorców newslettera - 150	798*	532%	nd.
	*Największa grupa odbiorców do której jednorazowo wysłano newsletter			
Artykuły w prasie lokalnej, Internecie, radiu i TV	Liczba pozytywnych lub neutralnych publikacji w mediach i sieci internetowej w czasie 6 miesięcy - 4	6	150%	67 198 (mieszkańcy obszaru SGR)
	Liczba opublikowanych artykułów - 4	6	150%	67 198 (mieszkańcy obszaru SGR)
Komunikaty na witrynach JST i ich jednostek z obszaru SGR	Liczba komunikatów wyświetlonych na poszczególnych witrynach - 2	7	350%	67 198 (mieszkańcy obszaru SGR)
Komunikaty w organizacjach rybackich	Liczba organizacji, które przekazały komunikat swoim członkom - 3	3	100%	-
Komunikaty nadawane przez pasmo morskie VHS	Liczba ogłoszeń komunikatów - 1	1	100%	-
Dedykowane podstrony własnej witryny internetowej	liczba indywidualnych odwiedzin na stronie www LGD - 1000	10 417	1041,70%	nd.
Skrzynka kontaktowa: biuro@sgr.org.pl	liczba odbiorców informacji - 300	846	282%	nd.
Rozbudowa bazy kontaktów	wzrost liczby osób, których dane znalazły się w bazie – o 20 os. (894)	o 39 (933)	116,92%	nd.
Plenerowa wystawa dobrych praktyk	Liczba przesłanych informacji o wystawie - 3	3	100%	nd.
Ankieta anonimowa	liczba osób, które odpowiedziały na ankietę – 30	34	113,00%	nd.
Internetowa platforma komunikacyjna (w tym	liczba zgłoszonych opinii – 40	258	645%	10 417 indywidualnych odston

sonda badająca preferowane źródła informacji)

Współudział w imprezach, eventach, wydarzeniach organizowanych przez animatorów JST z obszaru SGR oraz innych

liczba osób korzystająca z usług/oferty LGD podczas imprez/wydarzeń - 30

51

170%

-

Prezentacje w ramach współuczestnictwa w wydarzeniach w regionie

liczba osób, którym przedstawiono prezentacje - 30

51

170%

-

Źródło: dane własne SGR, GUS, MIR.

- Zainteresowanie artykułami i informacjami sporządzanymi przez SGR

Podział na biernych i aktywnych odbiorców jest trudny do ustalenia, zwłaszcza w przypadku czytelników prasy drukowanej i internetowej, ogłoszeń gminnych oraz audycji radiowych i programów telewizyjnych. Pozyskanie danych statystycznych ze źródeł nie zawsze jest możliwe, a ponadto nie mogłyby one odzwierciedlić rzeczywistej liczby odbiorców informacji, ponieważ, np. w przypadku prasy odnotowywany jest jedynie nakład wydawnictwa. Brakuje natomiast danych o tym, ile osób czytało artykuł jednocześnie, czy ile osób przebywa w gospodarstwie domowym, do którego trafiła gazeta. W związku z powyższym za liczbę odbiorców biernych przyjęto całą populację gmin objętych LSR (zasięg wybranych mediów obejmuje co najmniej obszar SGR).

Ze względu na niewielkie włączanie się odbiorców w ocenę publikacji nt. SGR, wskaźnik *Planu Komunikacji* dotyczący liczby publikacji o pozytywnym lub neutralnym oddźwięku został ustalony na podstawie charakteru publikowanych artykułów.

W przypadku informacji wysyłanych newsletterem oraz przez pocztę mailową, należy przyjąć, że wszyscy odbiorcy byli aktywni, ponieważ wyrazili wolę pozyskiwania w ten sposób bieżących wiadomości.

- Zainteresowanie działaniami promocyjnymi prowadzonymi przez SGR

Ze względu na pandemię w 2020r. ograniczono działania promocyjne i zmieniono sposób ich realizacji na zdalny. Znaczący jest wzrost indywidualnych odwiedzin strony www.sgr.org.pl (z ok. 3 tys. do ponad 10 tys.). Ponadto wykorzystywano Facebooka, czego nie uwzględnia Plan Komunikacji.

- Zainteresowanie działaniami doradczymi i szkoleniowymi prowadzonymi przez SGR

Zagadnienie zostało szczegółowo opisane w rozdziale: 2. *Monitoring działań doradczych i wspierających*.

- Zainteresowanie badaniami prowadzonymi przez SGR

W 2021r. na stronie SGR umieszczono 7 ogłoszeń o prowadzonych badaniach, w tym zarówno w zakresie ewaluacji (zadowolenie z udzielonych konsultacji, szkoleń, badanie poziomu działań komunikacyjnych SGR oraz znajomości LSR), jak i konsultacji społecznych. Zauważono zwiększenie zainteresowania elektroniczną formą udziału w badaniach, co mogło być spowodowane obostrzeniami związanymi z pandemią, ale i „przyzwyczajeniem” odbiorców do takiej formy komunikacji.

- d) **Kryterium w zakresie monitoringu: Adekwatność i skuteczność działań komunikacyjnych SGR w stosunku do potrzeb i zasobów odbiorców** – stopień dostosowania stosowanych przez SGR działań komunikacyjnych do potrzeb, możliwości komunikacyjnych i działań odbiorców, znajomość SGR i jego oferty wśród mieszkańców terenu partnerstwa; wizerunek SGR – opinie mieszkańców; dotarcie w działaniach komunikacyjnych do grup defaworyzowanych i marginalizowanych.

- stopień dostosowania stosowanych przez SGR działań komunikacyjnych do potrzeb, możliwości komunikacyjnych i działań odbiorców

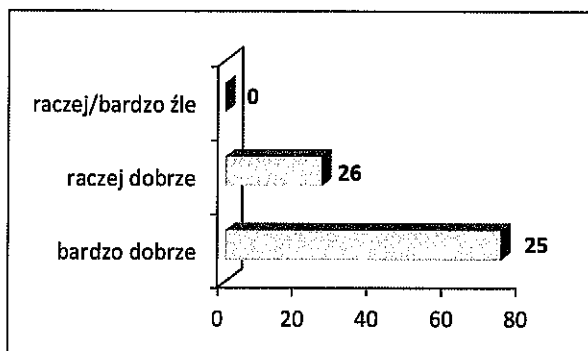
Biuro SGR dostosowało się do kanałów komunikacji wskazywanych jako najbardziej bezpieczne w okresie pandemii, i choć w 2021r. zmniejszono obostrzenia pandemiczne, wykorzystanie form elektronicznych, nie zmalało (przyzwyczajanie się odbiorców do komunikacji online). Należały do nich: poczta elektroniczna - zarówno w korespondencji zbiorczej (w raporcie podano dane tylko o jednej zbiorczej informacji, jednak w 2021r. taki sposób komunikacji był jednym z najczęściej wykorzystywanych przez SGR), jak i w kontaktach indywidualnych (m.in. dużym zainteresowaniem cieszyły się konsultacje online). Informacje mailowe były

przesyłane również w przypadku korzystania z innych form komunikacji. Stronę internetową odwiedziono ponad 10 tys. razy. W przypadku platform gminnych mimo zrealizowania zakładanej aktywności SGR, same urzędy rzadko wykorzystywały przesyłane do nich treści (wskaźnik został przekroczony, jednak biorąc pod uwagę liczbę samych gmin powinien on zostać osiągnięty na wyższym poziomie).

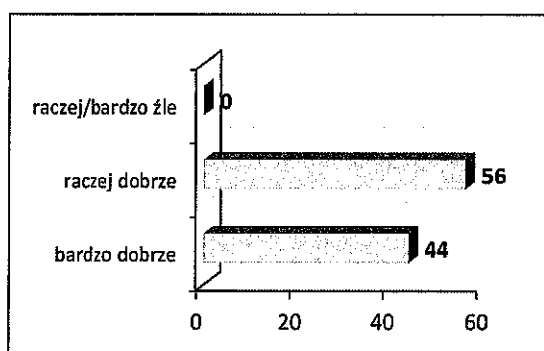
Wykorzystanie poczty tradycyjnej ograniczone zostało do sytuacji, w których taki sposób komunikacji jest konieczny ze względu na procedury (m.in. zaproszenia na Walne Zebrania będą wysyłane głównie pocztą elektroniczną). Jest to rozwiązanie wypracowane w poprzednich latach na podstawie preferencji odbiorców, dla których ten sposób komunikacji jest najmniej interesujący.

Ankietowani (ankieta znajomości SGR) zostali zapytani też o opinię w zakresie formalnych elementów ogłoszeń. 100% osób spotkało się już z różnymi informacjami związanymi z działalnością Stowarzyszenia i wszyscy ocenili je pozytywnie.

Wykres: Ocena zrozumiałości artykułów (%)

Źródło: badania własne.

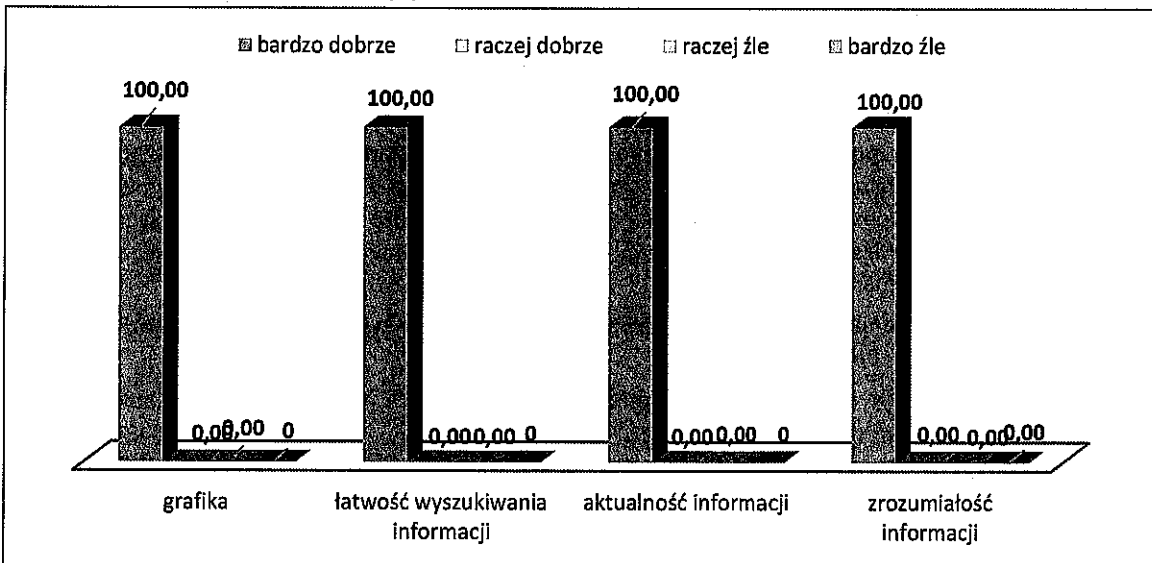
Źródło: badania własne.

Ankietowani w ogóle nie wydali negatywnych ocen, co sporadycznie zdarzało się w 2020r. Nieznacznie spadła natomiast najwyższa nota (w 2020r. odpowiedź „bardzo dobrze” dało ponad 80% respondentów), co może mieć związek z dużą liczbą nowych użytkowników, którzy dopiero zapoznają się z informacjami wydawanymi przez SGR.

Ankietowani ocenili również jeden z głównych kanałów informacyjnych SGR, czyli jej stronę internetową. W ciągu ostatniego półrocza odwiedziło ją 100% badanych, co świadczy o tym, że stała się ona najpowszechniejszym źródłem informacji.

W odniesieniu do oceny platformy respondenci ocenili wszystkie jej aspekty jako „bardzo dobre” (w 100%), co świadczy o znalezieniu właściwych rozwiązań w zakresie komunikacji z lokalną społecznością.

Wykres: Ocena strony www.sgr.org.pl (%)

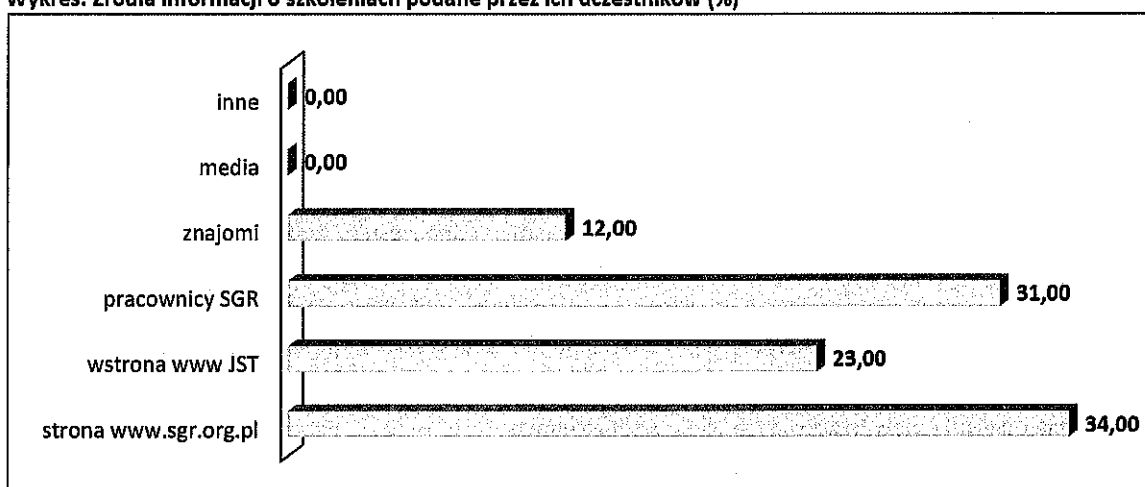
Źródło: badania własne SGR.

Popularność elektronicznych kanałów komunikacji i promocji oraz relatywnie niski koszt korzystania z nich, każą skupić się w przyszłych latach właśnie na takiej formie informacji i promocji, szczególnie w obliczu wyzerowania środków na wsparcie wnioskodawców. Przeniesienie większości działań do Internetu jest wskazane zwłaszcza przy drogich przedsięwzięciach, których cena nie jest adekwatna do planowanych wskaźników. W 2020r. SGR znacznie ograniczyła bezpośrednie formy informacyjno – animacyjne. Przyspieszenie przekierowania się na działania zdalne spowodowała pandemia, jednak już wcześniej wskazywano na racjonalność wprowadzania podobnych rozwiązań.

- dostosowanie działań komunikacyjnych w zakresie usług szkoleniowo-doradczych

Wyniki ankiet wypełnianych przez uczestników szkoleń, wskazują, że najwięcej osób dowiedziało się o nich ze strony internetowej SGR oraz od pracowników Biura (w tym mailowo). Te źródła informacji od lat utrzymują się na najwyższym poziomie. W stosunku do 2020r. nastąpił wzrost osób, które uzyskały informację ze stron gminnych i od znajomych. Pierwszy wskaźnik potwierdza, że nie należy rezygnować z tego kanału komunikacji. Natomiast wykorzystywanie „promocji szeptanej” ponownie nabrało znaczenia, co ma związek ze złagodzeniem obostrzeń pandemicznych.

Wykres: Źródła informacji o szkoleniach podane przez ich uczestników (%)

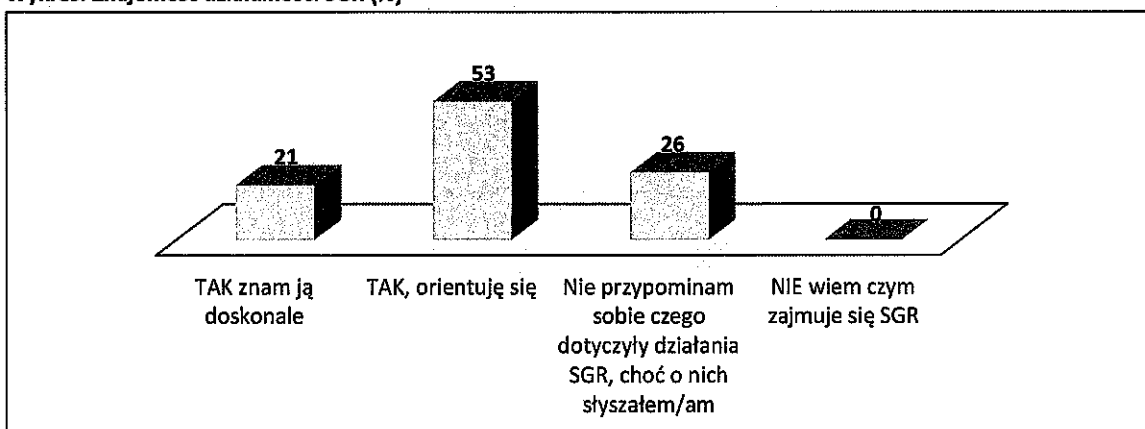

Źródło: badania własne.

- znajomość SGR i jego oferty wśród mieszkańców terenu partnerstwa

W 2021r. spadł wzrost znajomości działań SGR, co może mieć związek z ich zahamowaniem zwłaszcza w 2020r. (pandemia). Wznowienie działań animacyjnych i promocyjnych na szerszą skalę nastąpiło dopiero w trakcie badanego okresu, dlatego potrzeba dłuższego czasu, by dotrzeć do odbiorców na poziomie sprzed pandemii. Niemniej przeważająca część badanych orientuje się w działaniach SGR, a wiele osób słyszało o nich. Nikt nie stwierdził, że nie wie, czym zajmuje się SGR.

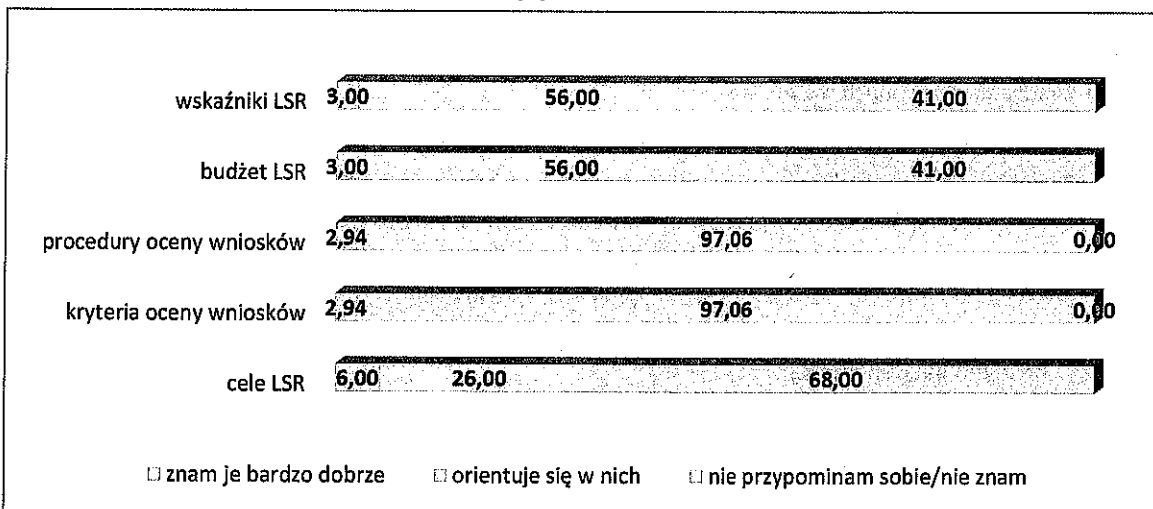
Wykres: Znajomość działalności SGR (%)

Źródło: badania własne.

Znajomość działań SGR w pewnym stopniu może być mierzona znajomością jej Strategii, co stanowi wskaźnik *Planu Komunikacji (Znajomość rzeczywista SGR wśród ankietowanych osób wyrażona procentowo)*. W ankiecie badane były następujące elementy LSR: cele, wskaźniki, budżet, kryteria i procedury wyboru wniosków.

Wykres: Znajomość Lokalnej Strategii Rozwoju SGR (%)

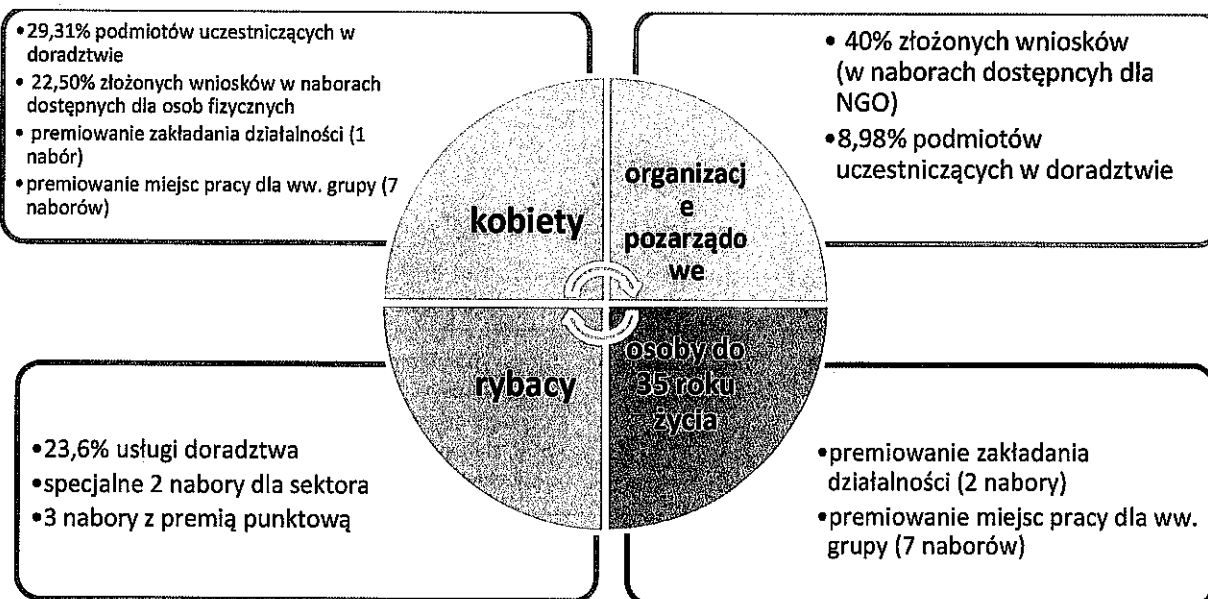
Źródło: badania własne SGR.

W bardzo wysokim stopniu spadła „bardzo dobra” znajomość wszystkich elementów Strategii (od 38% do 56% - najbardziej w zakresie celów SGR). Podobnie, jak w przypadku znajomości działań SGR, może mieć to związek z ograniczeniem promocji ze względu na pandemię. Jednocześnie należy zauważyć, że wzrosła ogólna znajomość procedur i wskaźników – w 2020 i 2021r. kontynuowane były szkolenia i doradztwo, dlatego, w ramach tych obszarów informacje docierały do potencjalnych wnioskodawców bez względu na zewnętrzne warunki. Ponadto badana znajomość LSR, mimo spadku, nadal wykracza poza przyjęte wskaźniki, co jest rezultatem szerokiej promocji w poprzednich latach.

▪ dotarcie do grup defaworyzowanych i zmarginalizowanych

Działania mające na celu dotarcie do grup defaworyzowanych w 2020r. poprzez organizowane nabory wniosków. W zakresie konkursów dotacyjnych w 2020r. wspierane były następujące grupy defaworyzowane: kobiety, osoby do 35 roku życia, rybacy, mieszkańcy miejscowości poniżej 1000 mieszkańców, osoby z wykształceniem niższym niż średnie. Wspomniane wsparcie przejawia się głównie w premiowaniu operacji mających na celu zatrudnienie ww. grup, założenia lub rozwoju przez ich członków działalności gospodarczej oraz rozwoju infrastruktury.

Rysunek: Wsparcie dla grup defaworyzowanych

Źródło: dane własne.

Diagram przedstawia grupy, co do których wsparcie można wyrazić wymiennie. We wskazanych wskaźniki dotarcia do grup są na ogół wyższe niż w poprzednim roku (z wyjątkiem uczestnictwa w doradztwie kobiet, gdzie zanotowano min. spadek).

Na obecnym etapie niemożliwe jest określenie, ile miejsc pracy stworzonych zostanie dla konkretnych grup, ponieważ większość wnioskodawców nie sprecyzowała tego w swoich wnioskach.

Dodatkowo należy omówić sytuację mieszkańców w miejscowościach do 1000 mieszkańców – w wyniku naborów powstanie lub zostanie wyposażona infrastruktura turystyczna dla 6 małych wsi, w których przeprowadzone zostaną działania promocyjne (imprezy).

2. Monitoring działań doradczych i wspierających

Działania doradcze i wspierające polegają na świadczeniu usług konsultacji i prowadzenia szkoleń w zakresie ubiegania się o środki z PROW i PO RYBY 2014-2020. Jako elementom *Planu Komunikacji* odpowiadają im zarówno wskaźniki strategiczne, jak i typowo komunikacyjne.

- a) **Kryterium w zakresie monitoringu:** jakość i częstość doradztwa świadczonego przez SGR
b) **Kryterium ewaluacyjne:** jakość wsparcia udzielanego przez pracowników SGR podczas realizacji projektów

Doradztwo świadczone było głównie przez pracowników Biura SGR w formie konsultacji indywidualnych oraz szkoleń dla osób zainteresowanych wnioskowaniem o dotacje. Szkolenia dotyczące przygotowania dokumentacji aplikacyjnej odbywały się przed każdym naborem wniosków. Wsparcie w rozliczaniu wniosków było natomiast prowadzone w formie konsultacji (podział na konsultacje z zakresu rozliczania i wnioskowania o dotacje). Doradztwo prowadzono ciągle w godzinach pracy Biura SGR.

Szczegółowe informacje nt. ww. usług przedstawia poniższa tabela.

Tabela: Rodzaj i ilość doradztwa świadczonego przez SGR

Rodzaj usługi	Zakres usług	Liczba usług	Liczba godzin	Liczba uczestników	Prowadzący/uwagi
Doradztwo ogólne	▪ Zasady dofinansowań	130	44,47	89**	Pracownicy Biura SGR
	▪ Sporządzanie wniosków i biznesplanów		7		
	▪ Realizacja i rozliczanie operacji		maili*		
Szkolenia dla podmiotów publicznych i organizacji pozarządowych	▪ Zasady dofinansowań w zakresie infrastruktury turystycznej	6***	nd.	0	Pracownicy Biura SGR/ brak zgłoszeń
Szkolenia dla podmiotów gospodarczych oraz mieszkańców	▪ Zasady dofinansowań ▪ Sporządzanie wniosków i biznesplanów	16***	nd.	59	Pracownicy Biura SGR/ brak zgłoszeń na 6 szkoleń

*7 maili wysłanych zostało bez konieczności poświęcania czasu na ich sporządzenie (nie zanotowano czasu ich przygotowania), do statystyki nie wliczono natomiast doradztwa, które wymagało poświęcenia większej ilości czasu.

** jeżeli jedna osoba/podmiot korzystał z doradztwa kilkakrotnie lub w konsultacjach brały udział różne osoby reprezentujące ten sam podmiot, takich odbiorców działań należy liczyć jeden

***Pracownicy SGR przygotowali szkolenia, jednak nie było na nie zgłoszeń.

Źródło: dane własne.

Doradztwo trwało łącznie 44,47 godzin, przy czym należy też zaznaczyć, że statystyka nie uwzględnia czasu poświęconego na sporządzenie wszystkich wiadomości mailowych (7 maili, a także doradztwa nierejestrowanego, do którego zaliczyć można telefony osób, które nie chciały podać swoich danych, a także długotrwałą pracę nad wnioskami o rozliczenie projektów.

Zakres doradztwa dotyczył głównie przygotowania wniosków o dofinansowanie, choć wliczono w niego również konsultacje dotyczące przygotowania uzupełnień w projektach. 10 razy udzielono wsparcia w zakresie realizacji projektów.

Zainteresowanie przedstawicieli poszczególnych sektorów jest współmierne do liczby złożonych wniosków i rodzaju naborów. Najwięcej osób korzystających z doradztwa i szkoleń to przedsiębiorcy oraz osoby nieprowadzące działalności.

Zainteresowanie usługami SGR przekroczyło zakładane wskaźniki ujęte w Planie Komunikacji oraz w większości pozwoliło na ich przekroczenie w zakresie Planu Działania (SGR zrealizowała wszystkie wskaźniki przewidziane do 2021r.).

Tabela: Wskaźniki produktu Planu Komunikacji i Planu Działania w zakresie działań doradczych i wspierających

	Opis działania	Wskaźnik Planu Komunikacji/Planu Działania/LSR	Realizacja wskaźnika produktu	Stopień realizacji zakładanego wskaźnika
	WYKORZYSTANIE MEDIÓW (kampania informacyjna, promocyjna, platforma informacyjna)			
Konsultacje	udzielane w Biurze SGR oraz w terenowych punktach informacyjnych, rozlokowanych w gminach członkowskich SGR. Promocja miejsc i godzin otwarcia we wszelkich materiałach	liczba podmiotów, którym udzielono doradztwa (2021) - 30	89	296,67%
		liczba podmiotów, którym udzielono porad i konsultacji – 700*	856**	122,28%
		liczba osób uczestnicząca w spotkaniach (2021) - 30	62	207%
Spotkania merytoryczne	animowanie/organizowanie spotkań poza biurem SGR, prezentujących zagadnienia LSR, zasady konkursów, wsparcia wnioskodawców, realizacji projektów itp. Zapraszanie do udziałów poszczególne grupy docelowe, wg Planu Działania	liczba osób uczestnicząca w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych - 650***	784**	120,62%
		liczba spotkań informacyjno – konsultacyjnych – 65*	95**	146,15%
		liczba osób zadowolonych ze spotkań przeprowadzonych przez LGD – 600***	650 **	108,33%

*zakładana wartość wskaźnika do końca 2021r.

**dane w latach 2016-2021.

***zakładana wartość wskaźnika do końca 2023r.

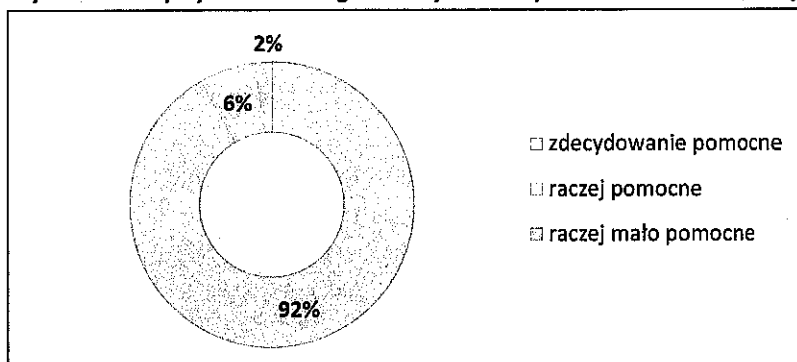
Źródło: dane własne.

Poziom zadowolenia z udzielanych konsultacji i szkoleń jest wysoki (tabela przedstawia dane nt. zadowolenia wyłącznie uczestników szkoleń). Jakość świadczonych usług zbadana została za pomocą ankiet wypełnianych przez potencjalnych wnioskodawców po odbyciu konsultacji oraz przy wykorzystaniu ankiet online (w przypadku szkoleń odbyły się wyłącznie 2 badania online).

Interesanci ocenili przydatność przebytych konsultacji w zakresie wnioskowania o dotację. Większość z nich (110/122) określiła je jako bardzo pomocne, a 9 – jako raczej pomocne. Jedynie 3 osoby oceniła je jako raczej mało pomocne. 96 na 122 osoby zadeklarowały ponowne skorzystanie w doradztwa na etapie realizacji operacji, 20 - nie miało zdania na ten temat, a 6 osób odpowiedziało przecząco. W zakresie rozliczania i realizacji operacji 100% badanych (24 osoby) na ww. pytania odpowiedziało: „bardzo pomocne”.

Poniższe tabele przedstawiają opinie badanych z podziałem na doradztwo w zakresie wnioskowania o dotację oraz realizacji o rozliczania wniosków.

Wykres: Ocena przydatności usług doradczych na etapie wnioskowania o dotację

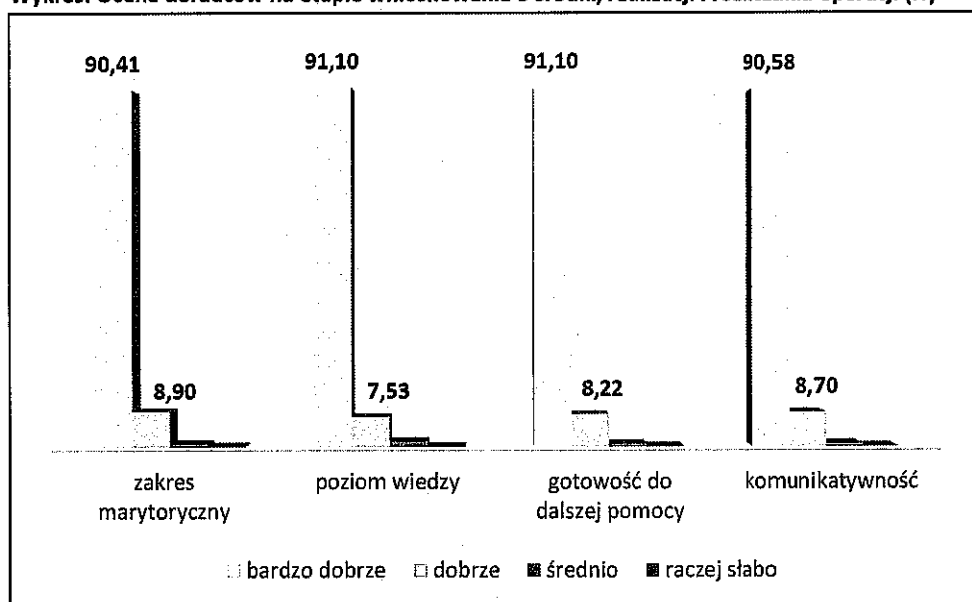

Źródło: badania własne.

Poszczególne elementy doradztwa badano oddzielnie wśród osób starających się o środki i beneficjentów, którzy już realizowali operacje. Ocena, tak jak w poprzednich latach, była pozytywna, a negatywne noty wydały pojedyncze osoby, co miało prawdopodobnie związek z brakiem możliwości udzielenia im wsparcia (wśród osób, które otrzymały dofinansowanie padły wyłącznie pozytywne oceny).

Badani ocenili również doradców w zakresie zakresu merytorycznego prowadzonych przez nich konsultacji, ich wiedzy, gotowości do dalszej pomocy i komunikatywności.

Wykres: Ocena doradców na etapie wnioskowania o środki, realizacji i rozliczania operacji (%)

Źródło: ankiety satysfakcji z konsultacji.

Odpowiedzi średnio udzieliło odpowiednio: 0,68% respondentów, 1,37%, 0,68% i 0,72%. Nikt nie ocenił doradców na poziomie: „raczej słabo” i „słabo”.

Szkolenia, podobnie jak konsultacje były dla uczestników pomocne przy sporządzaniu wniosków o dofinansowanie. Przedstawione niżej dane obejmują odpowiedzi uczestników szkoleń udzielane przy wykorzystaniu badania on-line.

85% respondentów oceniło, że szkolenia spełniły ich oczekiwania „w dużym stopniu”, a 15%, że raczej tak. Wiedzę i przygotowanie merytoryczne „bardzo dobrze” oceniło 73,68% badanych, a dobrze - 26,32%. Natomiast w przypadku zdolności komunikacyjnych było to odpowiednio - 58,18% i 45,45%. Nikt z badanych nie wskazał odpowiedzi neutralnej lub negatywnej. Jednocześnie, w stosunku do 2020r. nastąpił spadek najwyższych not, jednak może mieć to związek z koniecznością komunikowania zdalnego.

Należy przy tym pamiętać o małej liczbie osób, które uczestniczyły w badaniach.

3. Monitoring funkcjonowania struktur SGR

Kryterium ewaluacyjne: jakość pracy struktur SGR

Struktury SGR tworzą: Walne Zebranie Członków, Zarząd, Komisja Rewizyjna i Rada. Dodatkowo *Raport* zawiera informacje o Biurze SGR.

W 2021r. odbyły się posiedzenia Walnego Zebrania Członków, Zarządu i Komisji Rewizyjnej.

Tabela: Charakterystyka organów SGR i opis ich aktywności w 2020r. (stan na 31.12.2020r.)

Organ SGR	Liczba Członków	Liczba posiedzeń organów	Zakres posiedzeń
Walne Zebranie Członków	119	3	- sprawozdawczość SGR - zmiany w LSR i procedurach
Zarząd	7	28	- realizacja LSR - pozostała działalność SGR
Komisja Rewizyjna	5	1	sprawozdawczość SGR
Rada	15	16	- ocena i wybór wniosków o dofinansowanie - wydanie opinii w sprawie zmiany przez beneficjenta w umowie o dofinansowanie
Komisje opiniujące	5-7	20	opiniowanie wniosków o dofinansowanie

Źródło: dane własne SGR.

Nadal niezadowalająca jest frekwencja podczas **Walnych Zebrań Członków**, choć należy przy tym zwrócić uwagę, że mieszkańcy, z których znaczna część należy do SGR, przejawiają aktywność na innych polach, w tym m.in. w ewaluacji działalności LSR.

Zebrania **Zarządu** odbywały się znacznie częściej niż w 2020r. Wiąże się to większą ilością zmian w zewnętrznych dokumentach dotyczących przede wszystkim realizacji LSR.

Rada w 2021r. spotykała się 16 razy, a wyłonione z jej składu komisje – 20. Łącznie podjęła 243 uchwały, a większość z nich dotyczyła oceny i wyboru wniosków o dofinansowanie. Członkowie Rady uczestniczyli również w szkoleniach i konsultacjach mających na celu podniesienie ich kompetencji.

Tabela: Szkolenia Rady SGR.

L.p.	Data szkolenia	Miejsce szkolenia	Zakres szkolenia	Liczba członków Rady obecna podczas szkolenia
1.	23.04.2021	Przewłoka	Szkolenie w zakresie procedur wyboru i oceny operacji w ramach PO RYBY oraz ws. zmian w procedurach	9
2.	25.05.2021	Przewłoka	Szkolenie w zakresie procedur wyboru i oceny operacji w ramach PROW oraz ws. zmian w procedurach	9
3.	30.12.2021	Przewłoka	Szkolenie w zakresie procedur wyboru i oceny operacji w ramach PO RYBY	9

Źródło: badania własne.

Tematyka szkoleń odpowiadała bieżącym potrzebom związanym z oceną składanych wniosków.

W wyniku podjętych działań wszystkie nabory wniosków zostały przeprowadzone poprawnie. Do każdego z nich IP miała uwagi, jednak związane były z omyłkami pisarskimi w dokumentacji.

Wspomniane uwagi można odnieść również do pracy **Biura**, które obsługuje Radę i Zarząd w zakresie realizacji LSR i organizacji naborów, czuwa nad prawidłowym przebiegiem posiedzeń tego pierwszego organu oraz prowadzi działania wspierające i animacyjne wśród lokalnej społeczności, w tym potencjalnych wnioskodawców. Biuro (3-5 pracowników w ramach kosztów bieżących i aktywizacji PO RYBY i jeden pracownik niefinansowany z ww. programu) realizowało zadania związane z wdrażaniem Lokalnej Strategii Rozwoju, innych projektów oraz uczestniczyło w szkoleniach, które miały przygotować je do realizacji Strategii. Dotyczyły one znajomości

procedur wyboru wniosków (1 szkolenie wewnętrzne) oraz realizacji LSR (3 szkolenia zewnętrzne). Ponadto co tydzień pracownicy brali udział w wewnętrznych spotkaniach organizacyjnych, podczas których planowano pracę, co pozwoliło na sprawną realizację zadań.

Tabela: Szkolenia dla Biura SGR w zakresie realizacji LSR

LP.	Zakres szkolenia	Data	Miejsce szkolenia	Liczba osobodni
1	Szkolenie z zakresu procedur PROW i PO RYBY	26.02.2021	Przewłoka	3
2	Realizacja LSR i Smart Village	16.06.2021	Gdańsk (organizator: UMWP)	2
3	spotkanie konsultacyjne projektu Programu Fundusze europejskie dla Pomorza 2021-2027	15.09.2021	online (organizator: UMWP)	1
4	Szkolenie z zakresu koncepcji Smart Village w ramach działania LEADER	28.09.2021, 5.10.2021	online (organizator: KSOW)	2

Źródło: badania własne

IV Ewaluacja wdrażania LSR

1. Ocena systemu wdrażania LSR

a) **Kryterium ewaluacyjne:** adekwatność przyjętych zakresów wsparcia – realizacja celów SGR

- **Jakie zmiany w sytuacji społeczno-gospodarczej nastąpiły i mogą mieć wpływ na dezaktualizację LSR?**

Na obszarze nie doszło do wielu zmian, które mogą wpłynąć na dezaktualizację LSR. 74% uczestników badań SGR uważa, że sytuacja społeczno-gospodarcza nie zmieniła się, a 26% – że zaszły zmiany, jednak żadna z osób nie wyjaśniła swojego zdania.

- **Czy widać różnicowanie potrzeb między poszczególnymi gminami? Jak i jak można na nie zareagować?**

"100% badanych (badania własne SGR) widzi różnicowanie między poszczególnymi gminami objętymi LSR. Najwięcej z nich (ponad 44%, 15 osób) uważa, że największe różnice zachodzą w infrastrukturze oraz stopie bezrobocia (10 osób, 29%). Całkowicie pominięto odpowiedzi związane ze zróżnicowaniem w kapitale początkowym (w roku 2020 była to najbardziej widoczna różnica), rozwoju gospodarczym i dostępie do usług, komunikacji, rozwoju kulturalnym). Pozostałe różnice widoczne są w sktywności społecznej i edukacji, a 1 osoba nie zaznaczyła konkretnego obszaru tematycznego. Nabory SGR odpowiadają na zauważone problemy, m.in. ogłoszono nabory związane z rozwojem infrastruktury społecznej (w ramach PROW) i turystycznej (w ramach PO RYBY) oraz konkursy na inwestycje zw. z ochroną środowiska. W zakresie tworzenia miejsc pracy odbyły się 2 nabory na dywersyfikację źródeł finansowania rybaków, tworzenie łańcuchów dostaw produktów rybackich, rozwoju działalności zw. z wodnym potencjałem obszaru, rozwój i podejmowanie działalności gospodarczej (łącznie zadeklarowano stworzenie 39 etatów).

- **W jakim stopniu wybrane projekty realizowane w ramach LSR przyczyniają się do osiągnięcia celów LSR, w jakim stopniu przyczyniają się do odpowiadania na potrzeby społeczności z obszaru LSR?**

LSR i zastosowane w ramach jej realizacji kryteria wyboru operacji, a co za tym idzie – wybierane projekty - w dużej mierze przyczyniają się do zaspokajania potrzeb lokalnej społeczności, a tym samym przyczyniają się do osiągnięcia celów SGR (5 na 34 ankietowanych uważa, że wybrane projekty całkowicie przyczyniają się do realizacji celów LSR, a 4 - że „w nieznacznym stopniu”. Pozostałe osoby nie udzieliły odpowiedzi na pytanie.

W 2021r. skupiono się na realizacji wszystkich celów strategii, jednak w największym stopniu wsparto sektor rybacki (ogłoszono 5 naborów przeznaczonych głównie dla osób związanych rybactwem lub chcących wykorzystać jego potencjał). Łącznie w limicie środków zmieściły się 23 operacje należące do wskazanego obszaru tematycznego, z czego 2 operacje wpisały się bezpośrednio w cel związany z rozwojem gospodarczym obszaru. W tym zakresie ogłoszono dodatkowo nabory na rozwijanie działalności oraz jej podejmowanie w zakresie turystyki - wsparcie uzyskało 5 projektów, z czego 2 zostały wycofane. Rozwój turystyki, a także powiązane z nim zachowanie środowiska, którego różnorodność i bogactwo stanowi główny atut obszaru, na którym opierają się różne branże gospodarcze, został wzmocniony dzięki konkursom dla podmiotów publicznych i społecznych obejmujących infrastrukturę i ochronę środowiska (łącznie wybrano 3 projekty). Należy zauważyć, że w ostatnim naborze pomoc otrzymały organizacje pozarządowe (3 OSP), co odpowiada na problem zróżnicowania zaangażowania społecznego, a jednym z kryteriów były działania dodatkowe (wybrani wnioskodawcy zaplanowali m.in. działania edukacyjne, co wpisuje się we wskazane zróżnicowanie w dostępie do edukacji). Wreszcie w ramach wzmocnienia atrakcyjności obszaru przeprowadzono konkurs na infrastrukturę społeczną, w ramach którego pomoc udzielono 6 podmiotom publicznym.

Tabela: Realizacja wskaźników produktu LSR w zakresie przedsięwzięć, na które w 2021r. ogłoszono nabory

Przedsięwzięcie	Wskaźnik produktu	Zakładana wartość wskaźnika	Osiągnięta wartość wskaźników na podstawie podpisanych umów	Osiągnięta wartość wskaźników na podstawie rozliczonych operacji	Osiągnięta wartość (%)*
2.3.4. Podejmowanie lub rozwój działalności gospodarczej związanej z wodnym potencjałem obszaru	liczba przedsięwzięć polegających na podejmowaniu lub rozwoju działalności gospodarczej związanej z potencjałem wodnym	7	5	2	28,57
	liczba operacji nastawiona na innowacje	3	3	2	66,67
3.2.1. Rozwijanie łańcuchów dostaw produktów sektora rybackiego	liczba przedsięwzięć polegająca na tworzeniu lub rozwijaniu łańcuchów dostaw produktów rybactwa	8	6	2	25,00
	liczba operacji nastawiona na innowacje	3	2	2	66,67
3.1.1. Dywersyfikacja źródeł dochodów osób związanych z sektorem rybactwa	liczba podmiotów i osób fizycznych dywersyfikujących swoją działalność lub miejsce pracy	24	24	14	58,33
	liczba operacji nastawiona na innowacje	10	10	4	40,00
2.3.1. Tworzenie, rozwój i wyposażenie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej historycznie lub terytorialnie związanych z działalnością rybacką	liczba nowych, przebudowanych lub wyposażonych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjno-sportowej	9	11	3	33,33
	liczba obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnosportowej dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych i seniorów	5	9	1	20,00
	liczba operacji nastawiona na innowacje	4	9	1	25,00
2.2.1. Zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych obszaru oraz przywracanie stanu zniszczonych lub ochrona zagrożonych degradacją elementów środowiska	liczba przedsięwzięć polegająca na zachowaniu i ochronie zasobów przyrodniczych obszaru	2	4	1	50,00
1.2.2. Promowanie i zachowanie rybackiego charakteru obszaru	liczba przedsięwzięć edukacyjnych związanych z lokalnymi zasobami morskimi i rybackimi	7	16	3	42,86
	liczba przedsięwzięć polegających na zachowaniu lub stworzeniu materiałów i opracowań związanych z dziedzictwem kulturowym obszaru	4	4	0	0,00
	liczba operacji nastawiona na innowacje	6	9	2	33,33
1.3.1. Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej, zwłaszcza służącej integracji i edukacji lokalnej społeczności	liczba operacji obejmujących wyposażenie podmiotów działających w sferze kultury	6	6	5	83,33
	liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR	16	8	7	43,75
	liczba operacji nastawiona na innowacje	10	7	6	60,00
	liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych i seniorów	6	7	6	100
2.3.2. Rozwój kompleksowej oferty turystycznej	liczba sieci w zakresie usług turystycznych, które otrzymały wsparcie	1	1	0	0,00
	liczba operacji nastawiona na innowacje	1	0	0	0,00

2.1.2. Rozwijanie działalności gospodarczej na obszarze	liczba operacji polegająca na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	20	18	11	55,00
	liczba operacji nastawiona na innowacje	6	12	8	133,33
2.3.3. Podejmowanie działalności gospodarczej w zakresie turystyki, z wykorzystaniem kulturowych i przyrodniczych zasobów lokalnych	liczba operacji polegająca na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	18	14	8	44,44
	liczba nowych miejsc noclegowych	10	28	14	140,00

Źródło: dane własne SGR, dane IP.

Tabela: Realizacja wskaźników rezultatu LSR w zakresie przedsięwzięć, na które w 2020r. ogłoszono nabory

Przedsięwzięcie	Wskaźnik rezultatu	Zakładana wartość wskaźnika	Osiągnięta wartość wskaźników na podstawie operacji, w stosunku do których wypłacono wsparcie w latach 2016-2023
2.3.4. Podejmowanie lub rozwój działalności gospodarczej związanej z wodnym potencjałem obszaru	liczba utworzonych lub utrzymanych miejsc pracy	12	5
	liczba zatrudnionych osób należących do grup defaworyzowanych	6	5
63.2.1. Rozwijanie łańcuchów dostaw produktów sektora rybackiego	liczba utworzonych lub utrzymanych miejsc pracy	8	6
	liczba zatrudnionych osób należących do grup defaworyzowanych	4	6
3.1.1. Dywersyfikacja źródeł dochodów osób związanych z sektorem rybactwa	liczba utworzonych lub utrzymanych miejsc pracy	28	22
	liczba zatrudnionych osób należących do grup defaworyzowanych	6	19
2.3.1. Tworzenie, rozwój i wyposażenie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej historycznie lub terytorialnie związanych z działalnością rybacką	wzrost liczby osób korzystających ze stworzonej, rozwiniętej lub wyposażonej infrastruktury turystycznej	o 30%	o 16,67%
2.2.1. Zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych oraz przywracanie stanu zniszczonych lub ochrona zagrożonych degradacją elementów środowiska	liczba obszarów chronionych objętych realizowanymi operacjami	1	3
1.2.2. Promowanie i zachowanie rybackiego charakteru obszaru	liczba odbiorców działań edukacyjnych związanych z lokalnymi zasobami	160	610
	liczba odbiorców zbiorów, kolekcji, wystaw, opracowań, zbiorów informacji, baz danych, publikacji na temat obszarów zależnych od rybactwa	102	0
1.3.1. Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej, zwłaszcza służącej integracji i edukacji lokalnej społeczności	wzrost liczby osób korzystających z wybudowanych, przebudowanych lub wyposażonych obiektów	o 30%	o 82,86%

2.3.2. Rozwój kompleksowej oferty turystycznej	liczba osób, które skorzystały z więcej niż jedna usługi turystycznej objętej siecią, która otrzymała wsparcie w ramach LSR	20	0
2.1.2. Rozwijanie działalności gospodarczej na obszarze	liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem)	21	22
	liczba zatrudnionych osób należących do grup defaworyzowanych	13	20
2.3.3. Podejmowanie działalności gospodarczej w zakresie turystyki, z wykorzystaniem kulturowych i przyrodniczych zasobów lokalnych	liczba osób, które skorzystały z miejsc noclegowych w ciągu roku	50	340
	liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem)	20	9
	liczba zatrudnionych osób należących do grup defaworyzowanych (wraz z samozatrudnieniem)	3	9

- **Czy przyjęty system wskaźników dostarcza wszystkie potrzebne informacje niezbędne do określenia skuteczności interwencyjnej strategii?**

System wskaźników w Planie Działania dostarcza wszystkie potrzebne informacje niezbędne do określenia skuteczności interwencyjnej strategii, co potwierdzają badani (2 badane osoby odpowiedziało twierdząco, a 32 nie miały zdania; nikt nie odpowiedział negatywnie).

- **Czy zbierane dane są wiarygodne, a źródła trafne?**

Dane dotyczące realizacji wskaźników pochodzą z monitoringu SGR, ze złożonych wniosków o przyznanie pomocy oraz informacji w zakresie ilości i wartości podpisanych umów o dofinansowanie regularnie przesyłanych przez IP, a także wniosków beneficjentów o możliwość zmian w umowach. Są to oficjalne źródła, dlatego wiarygodność zdobywanych z nich danych jest 100-procentowa.

- **Jeśli nie to jakie zmiany można wprowadzić na tym etapie?**

W ostatnim roku polepszył się przekaz informacji z Urzędu Marszałkowskiego w zakresie realizacji operacji - informowania o rozwiązaniu umów, ich podpisywaniu, czy udzielonych płatnościach, dlatego system wskaźników nie wymaga dodatkowych działań naprawczych.

b) Kryterium ewaluacyjne – adekwatność przyjętych trybów wyboru projektów

Procedury związane z wyborem projektów ujęte są w Księdze Procedur i Kryteriów SGR stworzonej w oparciu przepisy zewnętrzne oraz w Regulaminie Rady, Statucie SGR i LSR. Realizacja projektów odbywa się natomiast w oparciu o przepisy zewnętrzne i procedury Instytucji Pośredniczącej.

- **Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów są przyjazne dla beneficjentów?**

Procedury związane z wyborem i realizacją projektów ujęte są w Księdze Procedur i Kryteriów SGR stworzonej w oparciu o przepisy zewnętrzne oraz w Regulaminie Rady, Statucie SGR i LSR. Wśród respondentów 1 osoba deklaruje, że zna je doskonale, a 33, że orientuje się w nich. Niekt nie odpowiedział, że nie zna procedur. 62% ankietowanych uważa, iż są one przyjazne dla wnioskodawców, a 38%, że średnio. Ich dostępność zmierzono, pytając o następujące cechy procesu wyboru wniosków (ocena w skali 1-5, gdzie nota 5 jest najwyższa):

- jawność oceniono na 4,7. Należy zauważyć, że nikt z respondentów nie ocenił procesu negatywnie (oceny 2 i 1), czy neutralnie (ocena 3). Mimo, że większość szkoleń była prowadzona online można wysnuć wniosek, iż taka forma informowania o zasadach oceny jest wystarczająca lub nastąpił proces "przyswajania" zdalnych form edukacyjnych. Jednocześnie nadal prowadzone są konsultacje osobiste, z których skorzystać mogą penci preferujący bezpośrednie spotkania.

- obiektywność otrzymała taką samą ocenę, tj. 4,7 - nota w tym zakresie odpowiada ocenie z poprzedniego roku. Obiektywność rozumiana jest jako jednakowe traktowanie wszystkich wnioskodawców oraz wymogi w odniesieniu do operacji, które mają rzeczywisty związek z ich realizacją. Rada oceniająca wnioski dzięki kryteriom jest w stanie obiektywnie ocenić każdy wniosek. Stosowny jest również rejestr interesów i deklaracje członków Rady, który zamieszczany jest na stronie www wraz z wynikami naboru. Ponadto wnioskodawcy

mają prawo do wniesienia protestów, które rozpatrywane są przez innych członków niż grupy, które weryfikowały wnioski na pierwszym etapie. Wreszcie w pismach informujących o wynikach naboru zawarte były uzasadnienia przyznanych punktów;

- sprawność: proces ten został oceniony na 5 pkt., co znacznie przewyższa notę z poprzedniego roku, która wynosiła 4,4 pkt. Wysoka ocena może wynikać z przyspieszonego procesu oceny, co ma związek z kończącym się okresem programowania. Jest to możliwe ze względu na mniejszą liczbę wniosków trafiających do oceny, ale również ich uproszczenie ze strony Wnioskodawców - wielu rezygnuje z realizacji kryteriów zw. z innowacyjnością, czy wykorzystaniem zasobów i składa projekty, które są możliwe do zrealizowania w odniesieniu do ich zasobów finansowych, czy organizacyjnych. Ułatwia to ocenę, i choć może negatywnie wpłynąć na jakość operacji pod względem spełniania wskaźników - zwiększa prawdopodobieństwo ich realizacji. Należy przy tym zauważyć, iż wspomniany pośpiech przyczynił się również do problemów z przygotowaniem dokumentacji ze strony SGR - m.in. nabory w ramach PO RYBY wymagały złożenia dodatkowych uzupełnień.

▪ **Jakie zmiany można wprowadzić w procedurach na tym etapie by podnieść ich użyteczność?**

Większość przeszkód w jawnym, obiektywnym i sprawnym przebiegu procesu jest niezależna od SGR i IP, ponieważ wynika z ustaleń Instytucji Zarządzających. W celu poszerzenia świadomości wnioskodawców w tym zakresie, a także przygotowania ich na różne sytuacje w czasie realizacji operacji, organizuje się szkolenia. W zakresie przekazywania do UM naborów uproszczono katalog dokumentów, który w procedurach SGR był bardziej rozbudowany niż w zewnętrznych wytycznych. SGR powinna angażować w przygotowanie dokumentacji więcej pracowników (co w 2021r. było niemożliwe), tak by mogła być ona weryfikowana krzyżowo - pozwoli to na eliminację błędów (głównie omyłek pisarskich).

c) Kryterium ewaluacyjne – jakość procesu oceny przez Radę wniosków o dofinansowanie

Jakość procesu oceny wniosków przez Radę utrzymana jest poprzez zachowanie zasad zawartych w procedurach i Regulaminie Rady, a wynikających z zewnętrznych przepisów. Należą do nich:

- ✓ zachowanie sektorowości składu Rady, tj. min. 40% jej członków należy do sektora rybackiego, sektor publiczny nie przekracza 30%, zasiadają w niej osoby reprezentujące sektory: publiczny, społeczny i gospodarczy, a także min. 1 kobieta i osoba młoda, która nie ukończyła 35 roku życia (skład Rady jest ogólnie dostępny na stronie SGR),
- ✓ zachowanie podczas głosowań nad oceną i wyborem operacji zasady mówiącej o tym, że udział głosów jednej grupy interesu, w tym władzy publicznej, nie przekracza 49%,
- ✓ obliczanie średniej ocen poszczególnych członków oceniających operacje,
- ✓ organizowanie szkoleń z zakresu procesu oceny i wyboru wniosków oraz spotkań z zakresu wiedzy merytorycznej dla członków Rady,
- ✓ reagowanie na absencję członków Rady poprzez uzupełnianie jej składu o osoby charakteryzujące się większą dostępnością,
- ✓ konsultowanie z Radą zmian w procedurach i Regulaminie Rady.

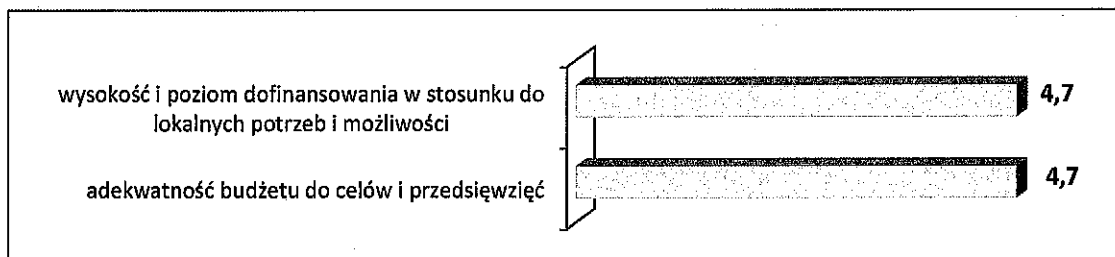
Jakość pracy Rady potwierdza wybór operacji, które realizują wskaźniki LSR, a także znikoma liczba protestów od jej oceny.

d) Kryterium ewaluacyjne – adekwatność alokacji budżetu

▪ **Adekwatność alokacji budżetu na poszczególne cele i przedsięwzięcia oraz wysokości i poziomu dofinansowania do lokalnych potrzeb i możliwości**

Budżet LSR został ustalony w trakcie konsultacji społecznych, jednak na obecnym etapie zasadne jest sprawdzenie, czy założenia odpowiadają rzeczywistym potrzebom wnioskodawcom reprezentującym różne sektory. Ocena adekwatności budżetu w tym zakresie prowadzona była z wykorzystaniem 5-stopniowej skali, gdzie 5 była notą najwyższą.

Wykres: Adekwatność alokacji budżetu na poszczególne cele i przedsięwzięcia

Źródło: badania własne.

Adekwatność budżetu do celów i przedsięwzięć została oceniona wysoko.

W celu realizacji budżetu powtórzono rozwiązania z poprzednich lat, tj. obniżono wartość dofinansowania w naborach, gdzie spodziewano się większego zainteresowania, a pozostawiono maksymalną w konkursach z ograniczeniem rodzaju wnioskodawcy (PO RYBY). Ponadto kontynuowano wykorzystanie mniejszej skali punktowej za tworzenie miejsc pracy, co miało związek głównie z problemami przedsiębiorstw wynikającymi z pandemii.

▪ **Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR przebiegała zgodnie z planem i można ją uznać za zadowalającą?**

2.1.2. Rozwijanie działalności na obszarze: w 2021r. przeprowadzono 1 nabór, w ramach którego do dofinansowania wybrano 2 operacje, które zmieściły się w limicie środków, a 1 może zostać wybrana do realizacji z uwagi na nadwyżkę związaną z przeliczaniem budżetu po rzeczywistej wartości euro. Obecnie, na podstawie przeprowadzonych naborów, budżet został zrealizowany na poziomie wkraczającym poza 100%, a umowy realizują 98,46% alokacji, przy czym rozliczone wnioski to 55,98% środków. Projekty zakontraktowane, rozliczone i oczekujące na weryfikację realizują wszystkie wskaźniki na poziomie przekraczającym 100%, a w odniesieniu do podpisanych umów jedynie wskaźnik: liczba operacji polegająca na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa - 20 osiągnięty jest na poziomie 85% (2 operacje oczekują na podpisanie umów).

✓ 2.3.3. Podejmowanie działalności gospodarczej w zakresie turystyki, z wykorzystaniem kulturowych i przyrodniczych zasobów lokalnych: w 2021r. przeprowadzono 1 nabór, w ramach którego do dofinansowania wybrano 3 operacje - 2 wnioskodawców zrezygnowało z realizacji projektów, a jeden podpisał umowę o dofinansowanie. Obecnie budżet, biorąc pod uwagę przeprowadzone nabory oraz zakontraktowane środki realizowany jest na poziomie 85,33%, w odniesieniu do rozliczonych projektów - 48,76%. Wybrane wnioski nie dają gwarancji realizacji wskaźników: liczba utworzonych miejsc pracy (ogółem) oraz liczba operacji polegająca na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa, co ma się zmienić w związku z planowanym na 2022r. naborem wniosków, w ramach którego do dofinansowania wybrane zostaną 3 operacje, a po przeliczeniu budżetu po rzeczywistym kursie wsparcie otrzyma czwarty projekt.

✓ 1.3.1. Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej, zwłaszcza służącej integracji i edukacji lokalnej społeczności - w 2021r. przeprowadzono 1 nabór, w wyniku którego do dofinansowania rekomendowano 7 operacji. Jednocześnie w 2021r. podniesiono budżet i wskaźniki w ramach przedsięwzięcia. Obecnie budżet w ujęciu przeprowadzonych naborów realizowany jest na poziomie 83,19%, podpisanych umów - 48,13%, rozliczonych projektów - 41,53%. Biorąc pod uwagę operacje jeszcze realizowane i weryfikowane (niezakontraktowane) na poziomie 100% zrealizowane zostaną wszystkie wskaźniki z wyjątkiem: liczba podmiotów działających w sferze kultury, które otrzymały wsparcie w ramach realizacji LSR - 16 - obecnie czynnych pozostaje 13 wniosków. Natomiast w 2022r. zaplanowano nabór, w którym przewidziano środki na wsparcie min. 4 operacji, dlatego szacuje się realizację również ww. wskaźnika.

✓ 2.3.2. Rozwój kompleksowej oferty turystycznej- w 2021r. przeprowadzono jeden nabór, w ramach którego do dofinansowania wybrano jedną operację, która została zakontraktowana. W przypadku rozliczenia zrealizuje ona budżet na poziomie 100% (200 tyś. zł/50 tyś. euro) oraz spełni wskaźniki

- rezultatu (liczba osób korzystających z oferty) i produktu (liczba nowych sieci - 1), natomiast nie spełnia ona wskaźnika innowacyjności (zgodnie z decyzją Rady SGR).
- ✓ 2.3.4. Podejmowanie lub rozwój działalności gospodarczej związanej z wodnym potencjałem obszaru - w 2021r. przeprowadzono 1 nabór wniosków, w ramach którego w limicie środków zmieściły się 2 operacje. Jeden z wnioskodawców podpisał już umowę o dofinansowanie. W zakresie finansowym SGR przeprowadziła nabory na całość posiadanego budżetu, tj. na kwotę 1 255 828,92 zł, jednak ze względu na wycofanie operacji obecnie wydatkowane środki w przedsięwzięciu wynoszą: 1031719,09zł, tj. 82,15%, a SGR nie planuje już konkursów. Obecnie na podpisanie umowy oczekuje 1 operacja o wartości 74 500 zł. Zatem na koniec 2021r., biorąc pod uwagę podpisane umowy, postęp finansowy przedstawiał się na poziomie 82,15% (1 031 719,09zł), a w odniesieniu do rozliczonych wniosków na poziomie 27,20%. Szacuje się, że wskaźniki rzeczowe związane z innowacyjnością oraz miejscami pracy zostaną osiągnięte na poziomie 100 lub więcej procent, na co wskazuje ich poziom obliczony na podstawie podpisanych umów (min. 100% osiągniętych wskaźników). Natomiast w przypadku wskaźnika: liczba przedsięwzięć polegających na podejmowaniu lub rozwoju działalności gospodarczej związanej z potencjałem wodnym - 7: wg podpisanych umów: 5 (71,43%), wg rozliczonych wniosków - 2 (28,57%), operacje oczekujące - 1 - zatem max. osiągnięcie wskaźnika planowane jest na poziomie 85,71%.
 - ✓ 3.1.1. Dywersyfikacja źródeł dochodów osób związanych z sektorem rybactwa – w 2021r. przeprowadzono 2 nabory wniosków, w tym jeden zakończony w 2022r., w ramach których do dofinansowania wybrano 13 operacji mieszczących się w limicie środków, z czego 2 operacje zostały wycofane. Obecnie wskaźnik: liczba podmiotów i osób fizycznych dywersyfikujących swoją działalność lub miejsce pracy - 24 na podstawie rozliczonych operacji realizowany jest na poziomie 58,33%, jednak umowy są podpisane na poziomie 100%, a 10 kolejnych wnioskodawców czeka na podpisanie umowy, dlatego zakłada się przekroczenie wskaźnika. W odniesieniu do pozostałych wskaźników: liczba operacji nastawiona na innowacje - 10 w zakresie podpisanych umów realizowany jest na poziomie 100%, a rozliczonych operacji - 40%, przy czym biorąc pod uwagę wnioskodawców, którzy nie podpisali umów, przekroczy on 100%. Wskaźnik: liczba utworzonych lub utrzymanych miejsc pracy -28: w zakresie podpisanych umów realizowany jest na poziomie 128,6%, a rozliczonych operacji - 78,57%, przy czym biorąc pod uwagę wnioskodawców, którzy nie podpisali umów, znacznie przekroczy on 100%. Wskaźnik: liczba zatrudnionych osób należących do grup defaworyzowanych - 6: w zakresie podpisanych umów realizowany jest na poziomie 583,3%, a rozliczonych operacji - 316,67%, przy czym biorąc pod uwagę wnioskodawców, którzy nie podpisali umów, znacznie przekroczy on obecny stan realizacji. W odniesieniu do postępu finansowego: na podstawie rozliczonych wniosków został on osiągnięty na poziomie 51,88%, a podpisanych umów: 81,22%.
 - ✓ 3.2.1. Rozwijanie łańcuchów dostaw produktów sektora rybackiego - w 2021r. przeprowadzono 2 nabory wniosków, w tym jeden zakończony w 2022r., w ramach których w limicie środków zmieściło się 8 operacji (brak listy rezerwowej), z których na 2 podpisano już umowy o dofinansowanie. Wybrane operacje wykorzystują budżet na poziomie 152,47% (2 232 737,08zł), co zostało umożliwione dzięki braku podziału dodatkowych środków wynikających ze zmiany kursu euro na poszczególne przedsięwzięcia - SGR przeznaczyła je na konkurs w omawianym przedsięwzięciu. W odniesieniu do wskaźników rzeczowych na podstawie rozliczonych operacji poziom 100% przekroczyła liczba zatrudnionych osób z grup defaworyzowanych. W ramach pozostałych wskaźników 100% osiągnięcie na podstawie umów odnotowano przy liczbie stworzonych lub utrzymanych miejsc pracy (12/8). W zakresie liczby przedsięwzięć polegająca na tworzeniu lub rozwijaniu łańcuchów dostaw produktów rybactwa wybrano 12 operacji na 8 zakładanych, a operacji nastawionych na innowacyjność 2 operacje na 3 - wskaźnik ten nie zostanie osiągnięty na poziomie 100% (brak operacji innowacyjnych czekających na zakontraktowanie lub rozliczenie).
 - ✓ 2.3.1. Tworzenie, rozwój i wyposażenie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnie lub terytorialnie związanych z działalnością rybacką - w 2021r. przeprowadzono jeden nabór, w ramach którego w limicie środków zmieściła się 1 operacja. Ogólnie postęp finansowy na podstawie operacji wybranych i zakontraktowanych wynosi 87,35% (2 358 339,15 zł) i SGR nie planuje już naborów (pozostałe środki

zostały wykorzystane w naborach w ramach tworzenia łańcuchów dostaw oraz dywersyfikacji. Jednocześnie zagwarantowano spełnienie wskaźników rzeczowych na poziomie przekraczającym 100%. Obecnie rozliczono 1 operację, dlatego nie zostały one dotąd osiągnięte, jednak już na podstawie podpisanych umów zrealizowano wszystkie wskaźniki.

- ✓ 2.2.1. Zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych obszaru oraz przywracanie stanu zniszczonych lub ochrona zagrożonych degradacją elementów środowiska: w 2021r. przeprowadzono 1 nabór, w ramach którego w limicie środków znalazły się 2 operacje, na realizację których podpisano już umowy. Obecnie na rozliczenie czekają 4 operacje (z których jedna jest niezakontraktowana). Rozliczono jedną operację, która pozwoliła na realizację wskaźnika: liczba obszarów chronionych objętych realizowanymi operacjami na poziomie 300% (3/1) oraz na 50% realizację wskaźnika: liczba przedsięwzięć polegająca na zachowaniu i ochronie zasobów przyrodniczych obszaru (1/2). Podpisane umowy pozwalają oszacować spełnienie wszystkich wskaźników na poziomie znacznie przekraczającym 100%.
- ✓ 1.2.2. Promowanie i zachowanie rybackiego charakteru obszaru - w 2021r. przeprowadzono jeden nabór, którego zakres obejmował: szczegółowy zakres tematyczny: tworzenie gier, zabaw i innych innowacyjnych produktów edukacyjnych związanych z rybołówstwem, rybactwem śródlądowym, akwakulturą i sektorem okołorybackim, edukację morską i żeglarską. W limicie środków znalazło się 5 operacji. Jednak nawet bez podpisania umów, wskaźniki odnoszące się do wskazanego zakresu tematycznego są realizowane przez poprzednie, zakontraktowane już wnioski (liczba przedsięwzięć edukacyjnych, uczestników, operacji innowacyjnych). SGR realizowała nabory na 99,11% budżetu, dotychczas zakontraktowano 81,93%, a rozliczono 11,06%.

Większość badanych nie oceniła realizacji finansowej i rzeczowej LSR (79%), zaznaczając, że nie zna jej założeń w tym zakresie. Pozostali (21%) uznali, iż realizacja Strategii jest zadowalająca, a wszystkie założenia finansowe i rzeczowe przebiegały zgodnie z planem.

▪ **Jeżeli nie to czy poziom realizacji może negatywnie wpłynąć na realizację celów LSR?**

Poziom realizacji wskaźników zapewni spełnienie wszystkich celów LSR. Jedynie w przedsięwzięciu 2.3.4., tj. zw. działalnością związaną z potencjałem wodnym nie zostanie zrealizowana jedna operacja, co ma związek z obniżeniem w tym działaniu budżetu - było to spowodowane trudnościami w realizacji operacji przez wnioskodawców. Mimo to wskaźnik: liczba przedsięwzięć polegających na podejmowaniu lub rozwoju działalności gospodarczej związanej z potencjałem wodnym zostanie zrealizowany na poziomie ponad 85%. Ponadto wystąpił problem z realizacją operacji innowacyjnych w przedsięwzięciach: 2.3.2 - wybrano jedną operację, która w opinii Rady nie była innowacyjna oraz 3.2.1. (łańcuchy dostaw produktów rybackich), gdzie realizowane są 2 na 3 zakładane operacje innowacyjne. Należy przy tym zwrócić uwagę, iż innowacyjność jest wskaźnikiem dodatkowym, który nie ma ostatecznego przełożenia na cele LSR.

▪ **Jakie można wskazać przyczyny odstępstw od planu?**

Odstępstwa od planu polegały na zwiększeniu liczby konkursów, co wynikało z otrzymanej premii w ramach PROW oraz przeliczeniu budżetu z PO RYBY na euro po rzeczywistym kursie, a wreszcie ze zwrotu niewykorzystanych przez wnioskodawców środków. Ostatni aspekt ma charakter negatywny - obecnie można przypuszczać, iż odstępstwo od realizacji operacji wynika z niestabilnej i pogarszającej się sytuacji gospodarczej spowodowanej pandemią, w tym rosnącymi kosztami inwestycji.

▪ **Jakie działania można podjąć, by uniknąć ich w kolejnym roku?**

Obecnie okres realizacji LSR dobiega końca i większość budżetu została już wydatkowana. Należy ogłosić konkursy w ramach PROW, tak by wykorzystać jak najwięcej "zwrotów" z poprzednich naborów oraz premię uzyskaną w 2021r. i przeznaczoną na rozwój infrastruktury społecznej oraz podejmowanie działalności gospodarczej na obszarze. W ramach PO RYBY SGR zmniejszyła budżet w przedsięwzięciach, w których zauważyła mniejsze zainteresowanie lub problem z realizacją operacji (1.2.2., 2.3.4) na rzecz rozwijania łańcucha dostaw produktów rybackich - wnioski składane w ramach tych przedsięwzięć są relatywnie proste, tj. rzadko zakładają prace budowlane, co sprzyja szybszej realizacji. Ponadto SGR wykorzystwała okazję do wydatkowania nadwyżek związanych ze zmianami kursu euro i "dołożyła" je do ww. naborów, dzięki czemu wsparcie otrzymało więcej wnioskodawców niż początkowo planowano.

e) Kryterium ewaluacyjne – skuteczność kryteriów wyboru

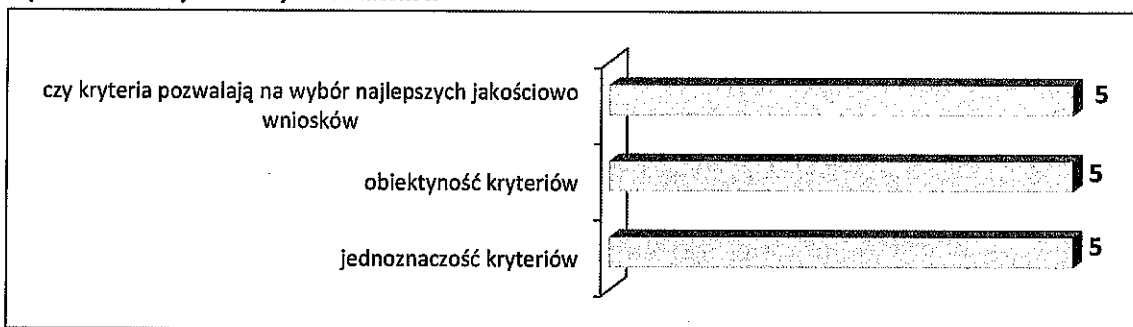
▪ **W jakim stopniu stosowane kryteria wyboru projektów spełniają swoją rolę?**

Kryteria wyboru są jednym z najważniejszych elementów realizacji LSR, ponieważ pomagają w realizacji jej wskaźników i celów, dla Rady stanowią wyznacznik oceny jakości złożonych wniosków, a dla wnioskodawców – warunek otrzymania dotacji. W związku z powyższym budzą one największe zainteresowanie wśród wszystkich stron procesu naboru i wyboru wniosków, co potwierdza ich znajomość wśród ankietowanych -1 osoba zna je doskonale, a 33 – orientuje się w nich (w badaniu udział wzięło 34 osób). Znajomość kryteriów jest wysoka dzięki dokładniejszemu omawianiu ich podczas spotkań informacyjnych, które odbywają się przed każdym naborem wniosków. Również szkolenia dla Rady oceniającej wnioski pozwoliły na wypracowanie przejrzystego systemu oceny. Można to przypisać wskaźnikom zatrudnienia, za które punktu przyznawane są za etaty lub liczbę zatrudnionych osób z grup defaworyzowanych. Ogólnie pozytywne oceny wynikają ze szczegółowych opisów kryteriów w procedurach, rzetelnego informowania o decyzji Rady ws. rozpatrzenia kryteriów oraz z działań doradczych i szkoleniowych Biura. Dzięki temu wybierane do dofinansowania zostają wnioski dobrze przygotowane, co do których nie ma wątpliwości w zakresie spełniania kryteriów formalnych. Dodatkowo SGR na etapie wyboru wniosków wysyła dodatkowe zapytania w przypadku wątpliwości co do spełnienia poszczególnych kryteriów, co daje wnioskodawcom możliwość sprecyzowania zapisów wniosków lub dokumentacji załącznikowej.

▪ **Czy kryteria są jednoznaczne, obiektywne, czy pozwalają wybrać najlepsze wnioski?**

Ankietowani odpowiadali na powyższe pytanie, wskazując ocenę kryteriów na 5-stopniowej skali, gdzie 5 punktów było najwyższą notą.

Wykres: Ocena kryteriów wyboru wniosków

Źródło: dane własne.

Jednoznaczność kryteriów została oceniona ankietowanych na 5 w pięciostopniowej skali (100% odpowiedzi). Wysoka ocena wynika z faktu, że każde kryterium, które może budzić wątpliwości, zawiera odpowiednie definicje, wyjaśnienie punktacji oraz podstawę przyznawania punktów, a w przypadku zgłaszanych wątpliwości opisy zostają doprecyzowane. Ponadto pracownicy SGR tłumaczą znaczenie kryteriów podczas konsultacji i szkoleń poprzez omawianie przykładów ocenionych wniosków. Niemniej należy zaznaczyć, że w ramach naboru na rozwijanie działalności gospodarczej wpłynęły 3 protesty - wszystkie dotyczyły punktacji związanej z tworzeniem nowych miejsc pracy. Wnioskodawcy spodziewali się punktów za stworzenie 1 etatu, tymczasem punkty przyznawane są za drugi nowopowstały etat, co jest jasno sformułowane w kryterium. Jeden z protestów dotyczył natomiast innowacyjności, jednak wniosek nie spełnił elementu wdrożenia innowacyjnych rozwiązań w głównym zakresie projektu, co również wynika z definicji kryterium. Nieuznanie protestów zostało zaakceptowane przez Urząd Marszałkowski, co potwierdza, iż niejasności nie wynikały z braku jednoznaczności w opisach kryteriów, ale pobieżnego zapoznania się z nimi samych wnioskujących.

Obiektywność uzyskała również notę o wartości 5. Wpłynął na to przedstawiony wyżej fakt dokładnego opisanie kryteriów, które mogą być różnie rozumiane, w tym m.in. innowacyjności, czy zastosowania rozwiązań zmniejszających wpływ na środowisko. Duże znaczenie ma też gradacja punktowa, dzięki której istnieje możliwość różnicowania wniosków w zależności od ich jakości (np. wykorzystanie zasobów lokalnych w głównym zakresie operacji i jako elementu operacji), oddziaływania (innowacyjność w zakresie miejscowości, gminy, obszaru) lub wartości wskaźnikowej (stworzenie 1, 2, 3 miejsc pracy, zatrudnienie 1, 2, 3 osób). Takie rozwiązania wyrównują również szanse operacji, których charakter czy wartość finansowa utrudniają osiągnięcie maksimum punktowego.

W zakresie wpływu kryteriów na wybór najlepszych projektów ponownie przyznano notę 5. W tym aspekcie, dane związane z szacowanym wpływem projektów spełniających największą ilość kryteriów na wskaźniki LSR oraz na zaspokojenie potrzeb wynikających z diagnozy obszaru są zadowalające.

▪ **Czy wnioskodawcy zgłaszają wątpliwości odnośnie kryteriów, jakie?**

Wśród ankietowanych, aż 21 (62%) przyznało, że miało wątpliwości dotyczące kryteriów wyboru, jednak żadna z tych osób nie wskazała, czego one dotyczyły. Na podstawie treści złożonych wniosków oraz protestów, można wnioskować, że niezrozumiała jest ocena innowacyjności (zwłaszcza różnych elementów, np. tego, że innowacyjność musi dotyczyć głównego zakresu operacji) oraz tworzenia miejsc pracy w ramach rozwijania działalności - sytuacja została szczegółowo opisana w odpowiedzi wyżej postawione pytanie. SGR organizuje szkolenia z zakresu zasad dofinansowania oraz pisanie wniosków, podczas których pracownicy zwracają uwagę na sposób oceny. Problemem są nieprecyzyjne lub lakoniczne opisy we wnioskach uniemożliwiające przyznanie punktów – problem niwelują jednak wezwania do uzupełnień na etapie oceny wniosków przez Komisję SGR.

▪ **Co można zrobić, żeby poprawić katalog kryteriów?**

Na wezwanie UM SGR uszczegółowiła w kryteriach w ramach PROW sytuacje, w których za kryterium przyznawane jest 0 punktów - pomoże to w lepszym zrozumieniu systemu oceny przez wnioskodawców, co przełoży się na zmniejszenie występowania protestów.

2. Ocena wpływu projektów na obszar i mieszkańców

▪ **W jakim stopniu jakość składanych projektów wybieranych we wszystkich obszarach tematycznych wpływa na osiągnięcie wskaźników w zaplanowanym czasie?**

Składane wnioski pozwolą na realizację 100% wskaźników we wszystkich przedsięwzięciach z wyjątkiem wskaźnika: liczba przedsięwzięć polegających na podejmowaniu lub rozwoju działalności gospodarczej związanej z potencjałem wodnym W przedsięwzięciu: 2.3.4. Podejmowanie lub rozwój działalności gospodarczej związanej z wodnym potencjałem obszaru, gdzie na 7 zaplanowanych do realizacji operacji zrealizowanych zostanie 6. Ponadto w ramach przedsięwzięcia: 3.2.1. Rozwijanie łańcuchów dostaw produktów sektora rybackiego zabrakło operacji innowacyjnych - na 3 zaplanowane do dofinansowania wybrano 2, a w przedsięwzięciu 2.3.2. Rozwój kompleksowej oferty turystycznej nie wybrano operacji innowacyjnej. Brak innowacyjności nie świadczy jednak o jakości wniosków, które są realne do zrealizowania i spełniają inne jakościowe kryteria, w tym promocję obszaru, czy wykorzystanie jego zasobów.

▪ **W jakich obszarach tematycznych jakość wniosków jest zadowalająca, a w których budzi wątpliwość?**

Jakość wniosków wybranych do dofinansowania i mieszczących się w limicie środków jest zadowalająca niemal we wszystkich obszarach tematycznych. Do głównych wyznaczników w tym zakresie należy spełnianie jakościowych kryteriów wyboru:

- ✓ przedsięwzięcie: 2.1.2. Rozwijanie działalności gospodarczej na obszarze: 100% wybranych projektów mieszczących się w limicie środków spełnia kryterium innowacyjności,
- ✓ przedsięwzięcie: 2.3.3. Podejmowanie działalności gospodarczej w zakresie turystyki, z wykorzystaniem kulturowych i przyrodniczych zasobów lokalnych: wniosek, na który została podpisana umowa tworzy nową atrakcję turystyczną, co jest zgodne z założeniami LSR, która premiowała podobne wnioski kosztem tworzenia miejsc noclegowych (wskaźnik zw. z miejscami noclegowymi został zrealizowany w poprzednich naborach),
- ✓ przedsięwzięcie: 1.3.1. Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej, zwłaszcza służącej integracji i edukacji lokalnej - 100% wniosków mieszczących się w limicie środków spełnia wskaźniki zw. z dostosowaniem infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych i seniorów oraz wskaźnik innowacyjności,
- ✓ przedsięwzięcie: 3.1.1. Dywersyfikacja źródeł dochodów osób związanych z sektorem rybactwa: 70% operacji jest innowacyjna (7/10), a w przypadku kryteriów jakościowych niepowiązanych ze wskaźnikami: 40% wykorzystuje lokalne zasoby,
- ✓ przedsięwzięcie: 2.3.4. Podejmowanie lub rozwój działalności gospodarczej związanej z wodnym potencjałem obszaru: 100% wybranych operacji wykorzystuje sporty wodne, natomiast 50 % dofinansowanych wniosków spełnia kryterium innowacyjności,

- ✓ przedsięwzięcie: 2.2.1. Zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych obszaru oraz przywracanie stanu zniszczonych lub ochrona zagrożonych degradacją elementów środowiska: 100% wybranych wniosków zakłada działania lub inwestycje na obszarach chronionych,
- ✓ przedsięwzięcie: 3.2.1. Rozwijanie łańcuchów dostaw produktów sektora rybackiego: wybrane operacje nie są innowacyjne, jednak zapewniają powstanie 10 miejsc pracy przy realizacji 8 operacji,
- ✓ przedsięwzięcie: 2.3.1. Tworzenie, rozwój i wyposażenie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnie historycznie lub terytorialnie związanych z działalnością rybacką - wybrana operacja spełnia wskaźnik dostosowania infrastruktury do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz innowacyjności,
- ✓ przedsięwzięcie: 1.2.2. Promowanie i zachowanie rybackiego charakteru obszaru: 4/5 operacji wybranych do dofinansowania spełnia kryterium innowacyjności, wszystkie zakładają wysoki udział w planowanych działaniach edukacyjnych,
- ✓ przedsięwzięcie: 2.3.2. Rozwój kompleksowej oferty turystycznej - operacja nie jest innowacyjna, natomiast zapewnia stworzenie sieci usług turystycznych i ich szeroką promocję.

Z powyższego wynika, że we wszystkich zakresach wnioski są tworzone na poziomie zadawalającym. Pojawiającym się problemem jest innowacyjność, która nie jest zadowalająca przy przedsięwzięciu zw. z rozwojem łańcuchów dostaw produktów rybackich i rozwojem kompleksowej oferty turystycznej. W pierwszym przypadku wynika to z charakteru działania, w ramach którego kupowane są przeważnie chłodnie - liczba podobnych wniosków zwiększyła się wraz z pogarszającą się sytuacją rybaków (to pewien rodzaj dywersyfikacji działalności połowowej) oraz problemami z dostępem do usług wywołanych pandemią (operacje polegają na zakupie jednego towaru). W odniesieniu do drugiego przedsięwzięcia należy zauważyć, iż wielość usług turystycznych na obszarze jest stosunkowo duża, dlatego trudno osiągnąć innowacyjność (wnioskodawcy starali się o punkty w tym kryterium), natomiast istotne jest bazowanie na lokalnych zasobach i promocja obszaru.

▪ **Jeżeli jakość w pewnych obszarach budzi wątpliwość, czy może odbić się na realizacji celów LSR?**

Jakość złożonych wniosków nie wpłynie ostatecznie na realizację celów LSR - pozostaną jedynie braki w innowacyjności, która ma odzwierciedlenie we wskaźnikach. Należy zwrócić uwagę, iż wskaźniki te nie obejmują całościowego charakteru operacji - wnioski w przedsięwzięciach, w których wskaźniki innowacyjności nie zostaną zrealizowane zakładają wykorzystanie zasobów lokalnych, czy szeroką promocję obszaru, czemu mają służyć założenia LSR i kryteria wyboru projektów.

▪ **Co można zrobić, by podnieść jakość wniosków?**

Sytuacja pandemiczna znacznie ograniczyła możliwości SGR w zakresie wpływu na jakość wniosków - wnioskodawcy zachowują warunki pozwalające na osiągnięcie minimum punktowego, natomiast realizacja jakościowych kryteriów, np. związanych z innowacyjnością jest często niemożliwa (m.in. nastąpiły trudności w dostępie do usług, wzrost cen, ogólny spadek kondycji finansowej odbiorców oferty beneficjentów).

V Ewaluacja funkcjonowania SGR

Ewaluacja dotyczy działań komunikacyjnych oraz funkcjonowania SGR, zwłaszcza w odniesieniu do partnerów lokalnych i ponadlokalnych.

1. Ocena skuteczności działań komunikacyjnych

a) **Kryteria ewaluacyjne – skuteczność wybranych działań komunikacyjnych w związku z ilością i jakością projektów składanych w ramach ogłaszanych konkursów**

Skuteczność działań komunikacyjnych w związku z ich odbiorem przez lokalną społeczność została ujęta w działach: *Monitoring działań komunikacyjnych* oraz *Monitoring działań doradczych i wspierających*.

W odniesieniu do złożonych i wybranych wniosków jest ona wysoka w perspektywie liczby złożonych i wybranych do dofinansowania wniosków będących przedmiotem działań wspierających.

- **Jaka jest skuteczność działania biura LGD (działań animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?**

W 2021r. SGR, m.in.:

- ✓ wysłała 4 artykuły do prasy lokalnej, telewizji i stacji radiowych oraz portali internetowych (100% wskaźnika Planu Komunikacji - PK), a media opublikowały 6 artykułów, również z własnej inicjatywy (150% PK); wysłała 4 newslettery (100% PK) do 2360 osób (1573% PK);
- ✓ wysyłała zbiorcze informacje e-mail ws. naborów czy szkoleń, jednak zarejestrowała jedną, która w 100% spełnia wskaźnik PK,
- ✓ wysłała 2 informacje do podmiotów publicznych z gmin członkowskich z prośbą o umieszczenie ich na stronie internetowej (200% PK), w odpowiedzi na co komunikaty pojawiły się na portalach 7 razy (350% PK), z czego niektóre były tworzone przez same gminy;
- ✓ stronę internetową w ostatnim półroczu odwiedziło 100 % badanych. Wszyscy pozytywnie oceniają jej szatę graficzną, zrozumiałość umieszczanych na niej treści i łatwość wyszukiwania informacji,
- ✓ członkowie Słowińskiego Szlaku zadeklarowali wzrost odwiedzających ich punkty o 15%, jednak twierdzili, że wskaźnik jest coraz trudniejszy do zweryfikowania (m.in. chaotyczne pozyskiwanie klientów w sytuacji pandemicznej),
- ✓ zorganizowała Mikołajki dla dzieci, spełniając wskaźniki związane z udziałem w wydarzeniu na obszarze (100% PK), liczbą uczestników (170% PK) i liczbą przedstawionych prezentacji (100% PK);
- ✓ przeprowadziła 5 badań na platformie internetowej (233% PK), w których udział wzięło 258 osób (645% PK). Badania dotyczyły konsultacji ws. zmian w LSR, oceny doradztwa (2 badania) i szkoleń (2 badania) oraz znajomości LSR. Do wskaźników nie wliczono ankiety ewaluacyjnej (anonimowej) badającej znajomość LSR w 2021r. - wskaźnik przypisany jest do realizacji w 2022r.
- ✓ przekazała informacje o naborach wniosków do 3 organizacji rybackich, które przekazały je swoim członkom (100% PK) oraz ogłosiła komunikat o naborach w radiu rybackim (100% PK);
- ✓ zorganizowała 11 szkoleń dla wnioskodawców z zakresu dofinansowań (137,5% PK), w których udział wzięło 62 osoby (207% PK) - przeprowadzono 2 badania stopnia zadowolenia ze szkoleń, dlatego liczba respondentów jest większa niż uczestników (z informacji SGR wynika, że ankietę wypełniły osoby, które brały udział w szkoleniach w poprzednich latach, a niektóre wypełniły ją dwukrotnie - rekomendowane jest wypracowanie rozwiązania porządkującego zbieranie podobnych danych). Pod uwagę wzięto odpowiedzi 62 respondentów, w tym w celu zachowania obiektywności uwzględniono 100% odpowiedzi o ocenach niższych niż najwyższe możliwe. Należy jednocześnie zaznaczyć, że wśród respondentów nie było negatywnych ocen,
- ✓ przeprowadziła 130 usługi konsultacyjne dla 89 unikalnych podmiotów.

Tabela: Liczba złożonych wniosków w 2021r. w odniesieniu do działań komunikacyjnych i wspierających SGR

Przedsięwzięcie	Liczba przekazanych informacji *	Liczba publikacji*	Liczba usług doradczych/uczestników szkoleń**	Liczba złożonych wniosków***
2.1.2. Rozwijanie działalności gospodarczej na obszarze	2	4	22/22	10
1.3.1. Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury kulturalnej i rekreacyjnej, zwłaszcza służącej integracji i edukacji lokalnej społeczności	2	1	5/0	7
2.3.2. Rozwój kompleksowej oferty turystycznej	2	4	4/11	1
2.3.3. Podejmowanie działalności gospodarczej w zakresie turystyki, z wykorzystaniem kulturowych i przyrodniczych zasobów lokalnych	2	4	10/22	3
2.3.4. Podejmowanie lub rozwój działalności gospodarczej związanej z wodnym potencjałem obszaru	3	1	10/5	2
3.2.1. Rozwijanie łańcuchów dostaw produktów sektora rybackiego	6	3	5/26	8
3.1.1. Dywersyfikacja źródeł dochodów osób związanych z sektorem rybactwa	7	4	14/24	17

2.3.1. Tworzenie, rozwój i wyposażenie infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej historycznie lub terytorialnie związanych z działalnością rybacką	1	2	5/0	6
2.2.1. Zachowanie i ochrona zasobów przyrodniczych oraz przywracanie stanu zniszczonych lub ochrona zagrożonych degradacją elementów środowiska	1	1	5/0	4
1.2.2. Promowanie i zachowanie rybackiego charakteru obszaru	1	2	4/0	5

Źródło: dane własne.

*Do statystyki włączone są również publikacje na stronie www.sgr.org.pl.

** Dane obejmują tylko rok 2021.

** Nie wliczono wniosków wycofanych.

Powyższa tabela nie oddaje do końca skuteczności powziętych działań, ponieważ na liczbę złożonych wniosków, poza promocją, mają wpływ również inne czynniki: liczba potencjalnych wnioskodawców, do których kierowane są nabory (np. na obszarze istnieje więcej firm niż osób planujących je założyć, istnieje ograniczona liczba podmiotów publicznych, czy NGO), warunki przyznawania dotacji (np. zbyt wysokie wymagania, rozbudowana biurokracja, zbyt niska kwota lub limit dofinansowania), sytuacja potencjalnych wnioskodawców (np. brak środków na wkład własny, uzależnienie od jednostki nadrzędnej) oraz alokacja konkursowa. Wiele osób korzystających z doradztwa przyznaje, że czytając informacje o naborach, nie zamierzało wnioskować o środki z powodu niewielkiej kwoty przeznaczonej na konkurs lub w obawie przed dużą konkurencją i dopiero znajomi lub artykuły o wynikach naborów (nieujęte w statystyce) przekonały ich do podjęcia próby aplikowania o wsparcie. Część osób zjawia się też w biurze po naborach, pytając o kolejne i tłumacząc, że nie były przygotowane do złożenia wniosku (znajdowali się w niekorzystnej sytuacji finansowej, nie spełniali warunków formalnych, itp.). Zatem oddziaływanie przekazywanych informacji o dotacjach nie jest całkowicie mierzalne.

Jednocześnie należy zauważyć, że część wnioskodawców nie była zainteresowana działaniami SGR, tj. nie zgłaszała się na szkolenia i sporadycznie korzystała z doradztwa, a mimo to liczba złożonych wniosków nie odbiegała od wielkości naborów w poprzednich latach. Dotyczy to głównie podmiotów publicznych i organizacji pozarządowych, które składają wnioski w kolejnych konkursach oraz ze względu na charakter pracy i działalności mają odpowiednie kadry wyspecjalizowane w pozyskiwaniu dotacji. W tych obszarach wsparcia nie zauważono również ich aktywności w zakresie promocji – mimo, że SGR wysyłała informacje o naborach do gmin, prawdopodobnie potraktowały je one jako komunikaty skierowane wyłącznie do nich.

W przypadku naborów związanych z działalnością gospodarczą mniejsza liczba wniosków wpłynęła w zakresie podejmowania działalności turystycznej i rozwoju i zakładania działalności dotyczącej potencjału wodnego, co można tłumaczyć wąskim zakresem tematycznym.

Oprócz informacji w mediach i w gminach czy NGO rybackich SGR zawsze wysyła informację o szkoleniu do osób z bazy kontaktów, co ze względu na niski wskaźnik Planu Komunikacji w zakresie mailingu, nie zostało wliczone do statystyki. Mimo to potencjalni wnioskodawcy nie zgłosili się na 11 proponowanych szkoleń. Jednocześnie w niemal wszystkich konkursach konieczne było występowanie o dodatkowe informacje dotyczące wniosków. W przypadku szkoleń dla JST czy NGO wyjaśnienie zawarto powyżej, jednak w odniesieniu do przedsiębiorców, rozwiązaniem może być częściowy powrót do szkoleń stacjonarnych.

b) Kryterium ewaluacyjne - skuteczność wybranych działań komunikacyjnych w kontekście sprawności wdrażania i rozliczania projektów.

Wsparcie udzielone wnioskodawcom pozwoliło na częściową realizację wskaźników Planu Komunikacji i Planu Działania.

Tabela: Wskaźniki skuteczności działań wspierających

Działanie	Wskaźnik rezultatu	Osiągnięta wartość	Stopień osiągnięcia wskaźnika
Konsultacje	Ilość podpisanych umów dofinansowanych wniosków liczona narastająco - 105	195	185,71%
	liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGD (wyłącznie w przypadku organizacji konkursów na wnioski o dofinansowanie) – 6	33	550%

Źródło: badania własne, dane IP.

2. Ocena jakości wewnętrznych i zewnętrznych relacji partnerstwa

Lokalne grupy działania posiadają specyficzną strukturę, stworzoną z 3 sektorów, co determinuje ich aktywność na celu dotarcie do każdego z nich oraz podejmowanie działań, które będą korzystne dla każdej z grup interesu funkcjonującej na obszarze, natomiast w kontekście weryfikacji wniosków o dofinansowanie – na sprawiedliwą ocenę złożonych projektów.

Budowaniu równowagi w tym zakresie służy zagwarantowanie uczestnictwa w organach SGR przedstawicielom każdego z sektorów.

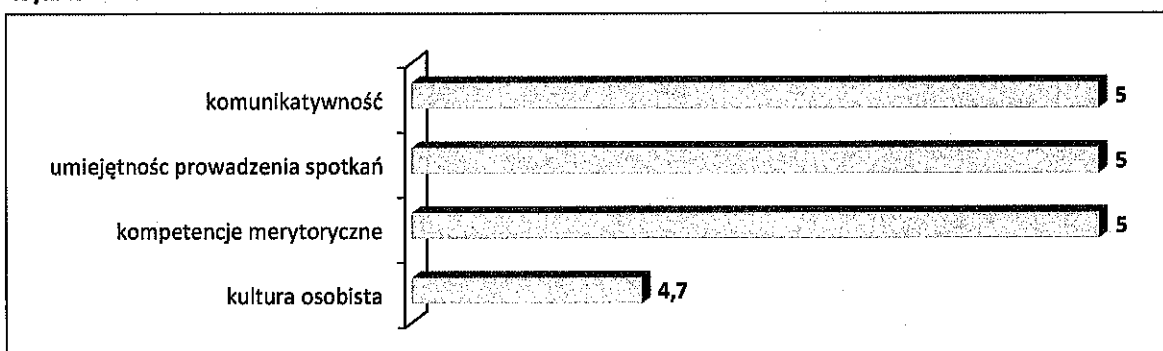
Dodatkowo w każdym organie SGR znajdują się reprezentanci sektora rybackiego, w Radzie przedstawiciele grup defaworyzowanych na rynku pracy – kobiety i osoba do 35 roku życia.

a) Kryterium ewaluacyjne: rozpoznawalność i wizerunek wśród mieszkańców oraz partnerów zewnętrznych

▪ Wizerunek SGR wśród lokalnej społeczności

Działalność struktur SGR postrzegana jest pozytywnie, o czym świadczy ocena Biura SGR, które jest pośrednikiem między lokalną społecznością a organami SGR. Ciągłe podnoszenie kompetencji pracowników, szczególnie w zakresie formalnych aspektów realizacji naborów wniosków, które przekładają się zwłaszcza na zakres merytoryczny doradztwa i szkoleń, przyczyniły się do otrzymania przez nich wysokich ocen dotyczących ich umiejętności. Respondenci w ankiecie wyrazili swoje opinie na temat ich kompetencji merytorycznych, kultury osobistej, komunikatywności i umiejętności prowadzenia spotkań.

Wykres: Ocena Biura SGR

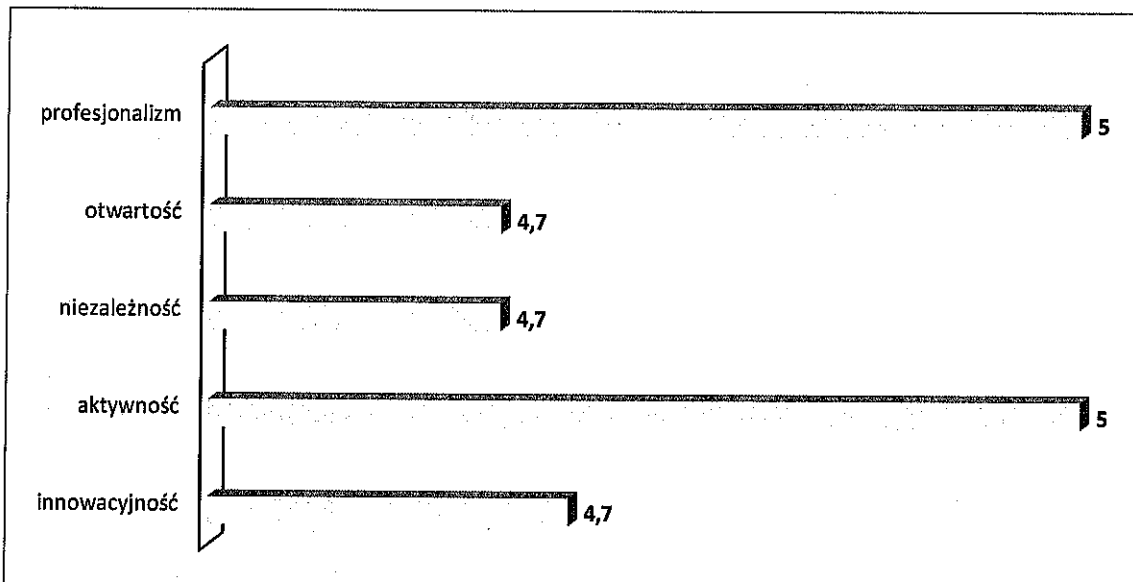
Źródło: dane własne.

51 ankietowanych oceniło pracowników w skali 1 – 5, gdzie 5 była notą najwyższą. Wszystkie średnie są porównywalne, a w 3 aspektach noty bliskie są optymalnemu wynikowi – nikt nie ocenił negatywnie pracowników, a tylko w ramach kultury osobistej pojawiło się 9 not 4. Pozostałe 3 oceny są wyższe niż w 2020r., gdzie wynosiły one jednak 4,9, zatem różnica może wynikać z liczby głosujących (w poprzednim roku było to 50 osób).

Współpraca organów SGR oraz wsparcie Biura przyczyniły się do zbudowania wizerunku SGR, który jest rozpoznawalny wśród mieszkańców, co przeanalizowano przy okazji analizy adekwatności i skuteczności działań komunikacyjnych SGR w stosunku do potrzeb i zasobów odbiorców (wykres: Znajomość LSR i działalności SGR).

Wizerunek został oceniony przez 34 osoby przy użyciu 5-stopniowej skali, gdzie 5 była notą najwyższą. W ten sposób respondenci mogli wypowiedzieć się na temat profesjonalizmu SGR, innowacyjności w jej działaniach, niezależności, otwartości i aktywności.

Wykres: Ocena wizerunku SGR.

Źródło: badania własne.

Wszystkie aspekty wizerunkowe SGR zostały ocenione pozytywnie. W zakresie aktywności i profesjonalizmu w 100% wskazano najwyższe noty. Pozostałe, z wyjątkiem niezależności, gdzie zanotowano nieznaczny spadek (o 1 punkt) oceny pozostają niezmiennie. Szczególnie istotny jest fakt, że mimo ograniczeń pandemicznych i przeniesienia części działań do Internetu lub rezygnacji z nich, wysoko oceniona została aktywność SGR.

▪ charakter i jakość relacji z podmiotami zewnętrznymi lokalnymi i ponadlokalnymi

SGR realizowała projekty i współpracowała z zewnętrznymi podmiotami zarówno lokalnymi jak i ponadlokalnymi, co zostało przybliżone w poniższej tabeli. Realizowane projekty mają charakter wieloletni, co wzmacnia zawiązywane partnerstwa i podnosi jakość relacji z nimi.

Tabela: Charakter współpracy SGR z podmiotami zewnętrznymi

Działanie	Zakres działania	Partnerzy	Zasięg partnerstwa
Projekt: Przywrócenie walorów historycznych Starej Osady Rybackiej w Ustce poprzez zabezpieczenie i ekspozycję ruin kościoła p.w. św. Mikołaja oraz nadanie obszarowi charakteru produktu turystycznego	Ochrona i wyeksponowanie dziedzictwa kulturowego Starej Osady Rybackiej w Ustce oraz nadanie obszarowi cech produktu turystycznego (SGR odpowiada za opracowanie koncepcji architektoniczno-kulturowej wpisującej Starą Osadę Rybacką w Słowiński Szlak Rybacki	Miasto Ustka (lider)	lokalny
Projekt: Ośrodek Wsparcia Ekonomii Społecznej w subregionie słupskim	Wsparcie merytoryczne i finansowe podmiotów ekonomii społecznej z powiatów: słupskiego, lęborskiego, bytowskiego i Słupska	- Centrum Inicjatyw Obywatelskich, - Partnerstwo Dorzecze Słupi	ponadlokalny

Projekt:
Postaw na pracę III

Źródło: dane własne SGR.

Celem głównym realizowanego projektu jest zwiększenie zatrudnienia osób dotkniętych i zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym

Centrum Integracji Społecznej w Ustce

lokalny

VI Rekomendacje

Działalność SGR jest pozytywnie oceniana przez lokalną społeczność, a z danych związanych z realizowanymi przez nią działaniami wynika, że wszystkie powierzone jej zadania wykonuje zgodnie z planami zawartymi w LSR (m.in. realizuje zakładane wskaźniki). W każdym z opisanych w raporcie zakresie pojawiły się jednak obszary, które wymagają zwiększonej uwagi lub wprowadzenia modyfikacji.

1) Rekomendacje w zakresie działań komunikacyjnych:

- zmniejszenie wskaźników związanych z działaniami promocyjnymi, w tym niezależnych od SGR (np. wzrost osób korzystających z usług Słowińskiego Szlaku Rybackiego, który uzależniony jest od wielu zmiennych, w tym sytuacji pandemicznej),
- ograniczenie działań promocyjnych związane w wydatkowaniem większości budżetu przeznaczonego na wsparcie lokalnej społeczności poprzez kontynuowanie szkoleń on-line (z wyjątkiem wybranych szkoleń dla sektora gospodarczego),
- uporządkowane zbieranie danych nt. pracy SGR (prowadzenia badań).

2) Rekomendacje w zakresie działań wspierających i doradczych:

- częściowy powrót do szkoleń stacjonarnych – w szczególności w przypadku spotkań dla sektora gospodarczego i mieszkańców i w zakresie tworzenia wniosków/biznesplanów.

3) Rekomendacje w zakresie wdrażania LSR:

- jak najszybsze ogłaszanie naborów wniosków w ramach PROW, którego realizacja została wydłużona do czerwca 2024r.,
- zaangażowanie większej liczby pracowników w proces sprawdzania naborów.

